National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 7 1979
NEWSPAPER SECTION

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

Nr. 21 (2560) XXVIII aastakäik — Neljapäeval, 15. märtsil 1979 — Thursday, March 15, 1979 — Üksiknumbri hind 40 centi

Hiina põhjustas okup. Eestis sõjapaanika

Inimesed hakkasid toitaineid kokku ostma ja oodati evakueerimist

Kodumaalt tulnud teated räägivad, et seal on rahva meeli erutanud see kõrgenenud pinge Nõukogude Liidu ja Hiina vahel, mis on tekkinud seoses Hiina reivastatud aktsiooniga Vietnami vastu.

Tuntakse hirmu, et siis kui Nõukogude Liit peaks välja kuulutama mobilisatsiooni, siis kümned tuhanded eesti noormehed peavad Eesti pinnalt lahkuma sõjaväeteenistusse. Ning kui pinevus Moskva ja Pekingi suhetes peaks nii kaugele minema, et venelased võtavad ette mingi sõjalise karistusaktsiooni hiinlaste vastu, siis ka eesti mehed seal rakendamist leiavad ja inimohvreid kannavad.

Tallinnas ja teistes suuremates linnades puhkes sõjaohu paanika.

Inimesed hakkasid massiliselt toitaineid kokku ostma. On esinenud isegi juhuseid, kus oodati evakueermise korraldust. Balti jaama ja Nõmme raudteejaamadesse olevat isegi perekondi kokku tulnud valekuulduste põhjal, nagu hakataks linnaelanikke maale evakueerima.

Üldiselt kardetakse, et kui pingeline olukord pikemat aega edasi kestab, siis tõnmatakse Moskva keskvõimu poolt ohjad koomale ja lüüakse sisse senisest veel karmim sisekord.

Muretsetakse, et ühendusepidamine Läänega võib saada kitsendatud. Turistide ja külastajate liikumist nii Eestist välja kui välismaalt Eestisse võidakse drastiliselt piirata.

Võimudele teadaolevaid oppositsioonimeelseid eestlasi hakatakse veelgi tihedamalt jälgima. Võimuvastased sammud omandavad Moskva arvates palju raskema iseloomu, neid võidakse tõlgendada kui „suure kodumaa" reetmist sõjalähedases olukorras.

Eestlasi hiljutisel Ottawas Parlamendimäel peetud Balti õhtul. Pildil vasakult Henny Aruja, K. Jõgi, Eneri Taul, A. Kala, Reet Petersoo, H. Oja, läti dissident G. Rode, pr. Yuzyk, U. Petersoo, senaator P. Yuzyk, Stella Kerson, Astrid Jõgi, Elna Kungla, W. Pent, pr. Kruusi ja V. Kaldma.
Foto: Tommy Tomson

Carter saavutas viimasel minutil kokkuleppe

Iisraeli parlament otsustab Egiptuse—Iisraeli rahulepingu saatuse

KAIRO — Ühendriikide president Carter, lõpetas möödunud teisipäeval Kesk-Idas oma rahumissiooni, saavutades viimasel minutil Iisraeli ja Egiptuse juhtide vahel kompromisskokkulepe rahu saavutamiseks. Kokkuleppe aktsepteerisid nii Iisraeli peaminister Begin kui ka Egiptuse president Sadat, kuid kokkulepe läheb tuleval nädalal Iisraeli parlamenti kinnitamiseks, kes annab lepingule lõpliku kinnituse. Ühendriigid võtsid endale kokkuleppe sõlmimisel tohutusuured majanduslikud kohustused, mis ulatuvad esialgsete kalkulatsioonide kohaselt mitmele miljardile dollarile.

President Carter saavutas peaminister Beginiga kokkuleppe möödunud teisipäeva hommikul Jeruusalemmas toimunud hommikusöögi ajal. Ta viis selle kokkuleppe Kairosse, kus ta kohtus lennuväljal president Sadatiga, kes ettepanekud aktsepteeris.

Peaminister Begin ütles, et kokkulepe tuleb esialgu arutusele valitsuses ja kui valitsus selle aktsepteerib, siis läheb see kinnitamisele parlamenti.

Begin väitis, et ta seob oma poliitilise tuleviku lepingu kinnitamisega ja kui valitsus või parlament selle tagasi lükkavad, siis loobub ta peaministri kohast. Lepingu kinnitamist Egiptuse parlamendis peetakse ainult vormitäiteks ning asjaomastes ringkondades loodetakse, et rahuleping kirjutatakse alla juba nädalapäevade jooksul.

Kokkuleppe üksikasjad ei olnud kolmapäeva hommikul veel selgunud, kuid tõenäoliselt lahendati Palestiina araablastele omavalitsuse andmise küsimus Jordani jõe läänekaldal ja Gaza kitsusel.

Mõned väiksemad probleemid jäid siiski veel lahendamata kuid neist loodetakse üle saada. Kokkuleppe majandusliku külje üksikasjad peaksid samuti selguma lähemal ajal, kuid esialgsete andmete kohaselt lubas Carter nii Egiptusele kui ka Iisraelile tohutut majanduslikku ja sõjalist abi.

President Carter mängis Kesk-Idas rahu saavutamiseks kõrget poliitilist mängu.

Hiina säilitab Vietnamis baasid

Hanoi kardab hiinlaste tungimist Laosesse

BANGKOK — Bangkoki saabunud teadetel on Hiina valitsuse ringkondadest mainitud, et kuigi hiinlased tõmbavad välja oma väed Vietnamist, jätavad nad endi kontrolli alla mõned Vietnami territooriumil asuvad baasid, kus vietnamlased organiseerisid varem oma rünnakuid üle piiri Hiinasse. Samasuguseid teateid tuleb ka Moskvast, kus süüdistatakse, et hiinlased grupeerivad ümber oma jõudusid, et okupeerida Põhja-Vietnamis teatud alasid.

„Pravda" oma kommentaarides käsitab pikemalt Hiina-Vietnami sõda ja mainib mürgiselt,

et hiinlased tõmbavad Vietnamist välja ainult need üksused, mis rasketes lahingutes said suurte kaotuste osalisteks.

Hiina ja Vietnami ajalehed serveerivad vastastikuseid süüdistusi, kusjuures vietnamlased süüdistavad hiinlasi ettevalmistuste tegemiseks Laose okupeerimiseks, kuna hiinlased kinnitavad, et vietnamlased atakeerivad pidevalt tagasitõmbuvaid hiina vägesid.

Hiina kommunistliku partei keskkomitee häälekandjas „Rahva Päevalehes" ilmus pikem artikkel,

milles nõuti partei ühtsuse tugevdamist üldise stabiilsuse huvides.

Diplomaatilistes ringkondades arvatakse, et artikkel ei ole seotud Vietnami sõjaga vaid puht sisepoliitiliste probleemidega ja maoistide jäänuste likvideerimisega.

Õliprobleemid USA senatis

Energiaminister Schlesinger vaatab tumeda pilguga tulevikku

WASHINGTON — Ühendriikide energiaminister James Schlesinger maalis senati energia komisjonis esitatud sõnavõtus sünge pildi tulevikust, mainides, et Araabia õliriikide käes on lääne tööstusriikide edu võti kui Ühendriigid ei suuda oma nõudmisi õli tarbimisel vähendada ning kärpida importi.

James Schlesinger ütles, et õli tarbimine Ühendriikides kasvab pidevalt. Samal ajal on aga Iraani õli produktsioon seal toimunud revolutsiooni tõttu langenud nullini ja ei kerki kunagi enam tõenäoliselt endisele tasemele.

Tuumaenergia rakendamine ei ole arenenud ettenähtud tempos ning samuti ei ole edenenud torustiku ehitamine Alaska õli lõunasse toomiseks.

Komisjoni esimees senaator Henry Jackson kinnitas, et Pärsia lahte on võimalik sulgeda kitsamas kohas põhjalastud laevaga, mille tulemusena vaba maailm lõigatakse ära poolest oma importõlist. Jackson küsis, et kui selline olukord kestab aastapäevad, kas siis tuleb bensiini ratsioneerimine.

Schlesinger vastas, et õli äralõikamine pikemaks ajaks toob kaasa hävitavaid tulemusi ja see vaba maailm, mida meie tunneme praegu, ei ole pärast seda enam samasugune.

Energiaminister arvas, et kui venelased tahavad Ühendriikie hävitada, siis valivad nad tuumapommide asemel kindlasti õli äralõikamise võimaluse.

113,5 miljonit dollarit noorte tööle rakendamiseks

Kanada töökohtade ja immigratsiooniminister Bud Cullen tegi teatavaks, et föderaalvalitsus kulutab eeloleval suvel 113,5 miljonit dollarit noorte tööle rakendamise programmide teostamiseks. Kalkuleeritakse, et programmide alusel on suvel võimalik tööd anda umbes 266.000 noorele, kusjuures 64.000 töökohta noortele luuakse föderaalvalitsuse eriprogrammide alusel.

Saksamaa ja Prantsusmaa juhid asuvad täitma „võimutühemikku"

BONN — Euroopa juhtivad riigijuhid ei ole ilmselt rahul president Carteri poliitikaga pakiliste maailmaprobleemide lahendamisel. Euroopa poliitilistes ringkondades arvatakse, et Lääne-Saksamaa kantsler Schmidt ja Prantsusmaa president Valery Giscard d'Estaing kohtavad lähemal ajal, et käsitada neid küsimusi mis on esile kerkinud seoses tõsise „juhtimise tühemikuga".

KONTSERT-JUMALATEENISTUS
Vana Andrese kirikus
18. märtsil
kell 11 homm.

KAVA:

Girolamo Frescobaldi 1583—1643	Toccata Prima II. Bd. 1637 Roomas
André Campra 1660—1744	Jubilate Deo Psalm 99 Kantaat — sopran ja orel
Bernando Pasquini 1637—1710	Toccata Introduzione e Pastorale
J. S. Bach 1683—1750	Vier Lieder aus dem Buch „Schemelli" (1678—1762) lauludekogust „Gesang und Generalbass"
J. S. Bach	Fantasie und Fuge g-moll BMV 542
Rudolf Tobias 1873—1918	Preliüüdium ja fuuga d-moll
Helen Duesberg-Tobias 1918	Maria Kiituselaul Luuka Ev. 1:46-50
Roman Toi 1918	Palve sopran ja orel
Artur Kapp 1878—1952	Vaimulik aaria Psalm 57 sopran ja orel
L. Boellmann 1862—1897	Suite Gothique op. 25

Carl-Otto MÄRTSON — orel
Eva WILSON — sopran

EKK FOTO/FILMI/A/V SEKTSIOONI korraldusel toimub Tartu Collegi ruumes pühap. 25. märtsil kella 12-st kuni 7-ni

EKK FOTOPÄEV 1979

★ **FOTOSID ESITAVAD: Naima Aer, Enn Alfred, Einar Heinmaa, Martin Kabal, Tiit Kõdar, Peeter Leyden, Martin Maru, Vello Muikma, Heli Ottas, Jüri Punno, Uno Raamat, Raul Randla, Hillar Randla, Harry Sildva, Aili Suurallik, Karin Vagiste, Urmas Wompa.**
★ **„ALATI MEELES" H. Sildva ja R. Randla lühifilmi esietendus**
Esineb VIIELIIKMELINE KANDLEGRUPP Alfred Kuusi juhatusel
☆ **BALI INDONEESIA 1979 Enn Alfred esitab diapositiive**
☆ **EKK TEGEVUSEST esitab diapositiive Einar Heinmaa**
☆ **SÜNTEES KUNST JA REAALSUS diapositiivid muusikaga Urmas Wompa**
☆ **1978 FOTOVÕISTLUSE TULEMUSED**
☆ **KUIDAS PILDISTADA KAUNIST EESTI NEIDU RAHVARIIDES. Selleks, külastajad, võtke kaasa oma kaamera ja film.**

Fotohuvilistel-külalistel on võimalik kaasa võtta ja näidata ekraanil oma viis paremat diapositiivi.

Filmi ja diapositiivide esitamine kell 1.30—2.30, 3.30—4.30 ja 5.30—6.30. Pildistamine toimub kell 2.30—3.30 ja 4.30—5.30.

EKK FOTOARHIIV on huvitatud vanadest ajaloolistest fotodest. Võtke neid kaasa meile näitamiseks.

Sissepääs $3.00, õpilased ja pensionärid $2.00

KANADA EESTI TEATER

Ülilõbus „BUMERANG" HAMILTONIS
laupäeval, 24. märtsil kell 8 õ.
kiriku saalis, 18 Victoria Ave. South

AKADEEMILISE KODU

SÕPRUSÕHTU

reedel, 16. märtsil 1979
kell 7 õhtul Tartu College'is
Tulge, tulge, tulge, tulge, tulge, tulge . . .

Kõik teretulnud!

ESTO '80
INFORMATSIOONI KOOSOLEK

Maailmalaager ● III Ülemaailmsed Eesti Päevad ●
Majutamine ● Ringreisid
Toronto Eesti Maja suures saalis
4. apr. k.a. algusega kell 7.30 õ.
(Lennutoimkonna ja P. Lawsoni reisibüroo informatsiooni-lauad avatud kella 6-est)
PÕHJAKOTKA '80 ühislennuks registreerimise tähtpäev pikendatud 30. apr. k.a.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Haanes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA tiilemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Hädaoht autotööstusele

Ühendriikide president Carteri dramaatiline rahusobitamise reis Kesk-Itta, Iraani sündmused, Lõuna-Jeemeni riinnak Põhja-Jeemenile ja Saudi Araabia abiotsivalt ringiekslevad pilgud viitavad maailma õlikriisi kiirele lähenemisele, mis sunnib läänemaailma tööstusriike otsima abinõusid lähenevale hädaohule ettevalmistatult vastu astumiseks. Nende abinõude otsimine on seda vajalikum, et õli arvel eksisteeriv autotööstus moodustab kapitalistlikus läänemaailmas kogu tööstussektorist ühe kandvama osa ning kui bensiinipuudus sunnib autovabrikuid oma produktsiooni tunduvalt vähendama või isegi uksi sulgema, siis ei tähenda see mitte ainult tööpuuduse tohutut suurenemist, vaid toob kaasa ka suuri muudatusi kogu läänemaailma elustiilis ja sotsiaalses struktuuri, eriti kui võtta arvesse, et autotranspordi tulemusena on kõik suuremad linnad oma elamisrajoonid laiali paisutanud ja elanikkonna suurtele kaugustele hajutanud. Kui nendes kaugetes rajoonides ja kümneid miile linna tsentrumist eemal asuvate miljonitelt elanikelt ära võtta autod, siis on need inimesed elust välja lülitatud ning neil tuleb paratamatult hakata mõtlema on senise eluaseme mahajätmisele.

Ühendriikide energia minister James Schlesinger on tõsiselt juba nendele probleemidele mõelnud ning temalt on tulnud terve rida ettepanekuid energia tarviduse piiramiseks ja bensiini kokkuhoiuks, mida Kongress ja rahvas ei taha aktsepteerida. Kongressi tehnoloogia hindamise büroos on tehtud põhjalikke analüüse ja uurimusi bensiini tarviduse kohta autosõidul ning nende hinnangute tulemused ei ole autosõitjatele eriti roosilised. Nii mainitakse, et kui praegune suund autode laialdasel ja kontrollimata kasutamisel jatkub, siis ootab Ameerika Ühendriike lähemate aastate jooksul suur õlipuudus. Kui Araabia õli jookseks Ameerika Ühendriikidesse vabalt, siis 1985. aastal vajaks Ühendriigid päevas 10 miljonit vaati importeeritud õli ja aastal 2000 tõuseks see kogus 15,4 miljonile vaadile, mille hind oleks umbes 146 miljardit dollarit. Kahjuks näitavad Iraani sündmused, et araabia õli vool Ühendriikidesse ei ole kaugeltki garanteeritud ja tulevikus võivad kitsendused ja takistused tekkida ka teiste õlimaade produktsiooni importeerimisel. Lisaks võib õli hind nii kõrgele kerkida, et selle ostmine käib üle jõu.

Võimalikule energia kriisile on mõelnud ka Kanada valitsus, kes on koostanud seaduse eelnõu, mis annab föderaalvalitsusele ohuolukorra puhul võrdlemisi suured võimupiirid energia jõuallikate dirigeerimisel ja suunamisel. Eelnõu kohaselt võib valitsus otsustada kuhu suunata energia varud sellistel juhtudel kui teised riigid takistavad õli saatmist Kanadasse ning samuti on valitsusel õigus rakendada bensiini ja teiste energiavarude ratsioneerimist. Kuid samuti nagu Ühendriikides, on ka küllusega ärahellitatud Kanadas tekkinud valitsuse ettevaatusabinõudele suur vastuseis, eriti opositsioonis olevte konservatiivide ridades ning Ontario energia ministri James Auld'i esindaja nimetas föderaalset energiaseadust isegi „varjatud War Measures Act'iks, mille järele praegu ei ole mingit vajadust".

Praegune energiakriis, mis Kesk-Idas valitseva komplitseeritud ja segase olukorra tõttu ähvardab lähemas tulevikus veelgi süveneda, on siiski niivõrd tõsine küsimus, et sellega ei saa teha enam sisepoliitikat ja meelitada naiivseid hääletajaid, kellede silmaring oma kodu nelja seina vahelt ja televisiooniaparaadi juurest palju kaugemale ei ulata. Põhja-Ameerika mandri elanikkond on pärast Teist maailmasõda elanud luksuses ja külluses ning on käinud pillavalt ümber oma õlivarudega, unustades sealjuures, et maailma suuremad õlitagavarad ei asu siinsel kontinendil vaid hoopis mujal, kuhu on suunatud ka teiste õlijanuliste suurriikide ahned pilgud. Iga etenägeliku valitsuse kohustuseks on välja töötada abinõud ja ette näha võimalused, mida teha sel juhul kui maad ähvardab tõeline energiakriis. Kuid samal ajal peaks ka iga kodanik tõsiselt hakkama mõtlema sellele probleemile ning vastavalt sellele oma elu hakkama korraldama ja teisiti organiseerima, hoides kokku üha kahanevaid energiavarusid.

K.A.

Islami revolutsioonimeistrit ajatollah Khomeinit ootab maandumine püssitääkide otsas.

Pilk kodumaa raamatule ja kirjandusele

Tähelepanekuid okup. Eesti kirjandusest ja kirjastamistegevusest

Eelmises „Vaba Eestlase" numbris alustasime Eesti olusid käsitava kirjelduse avaldamist kodumaa eestlase sulest. Käesolevas artiklis jatkab autor seda ülevaadet, analüüsides kirjanduse ja kirjastamise probleeme.

Kuigi majandusküsimused osutuvad meil igapäevases elus primaarseks, näitab ühe rahva elujõudu ja enesemääramise õigust see, mil määral ta materiaalsete väärtuste kõrval on võimeline looma ka vaimseid väärtusi.

Saavutused kirjanduses, kunstis, muusikas, teaduses jne., peavad suutma tõestada õigust kuuluda vabade kultuurrahvaste perre.

Kui tunda võrdlevat huvi kõige erinevamat laadi majanduslike näitajate vastu ja seada need tõusvasse pingeritta üksikute liiduvabariikide järgi (teisi andmeid mul pole), võib veenduda, et Eesti on enamikul juhtudel kõige tipus ja üksikull puhkudel teine või kolmas. Nii on see tööstuse, transpordi ja põllumajandus eriliõikudel kui ka ühiskondlju koguprodukti ning rahvatulu tootmisel üldse. Tähendab, et majanduslike saavutustega võime olla teistele eeskujuks.

Saavutusi vaimseil alidel aga enam arvudega ritta ei sea.

Teame küll, et meie vabariigis ostetakse kõige enam raamatuid, tellitakse kõige enam ajalehti, külastatakse kõige sagedamini teatrit, peetakse kõige suuremad laulupeod, kuid need ja mõned teisedki arvud ei kõnele veel meie loomisvõimest, selle tasemest ja saavutusist. Kummati ei tunne aga mina end kutsutud ja seatud olema sellel alal objektiivset hinnangut andma. Asjale lähenemiseks on väga erinevaid lähtepunkte ja üksteisele kaugeid ideelisi aluseid, rääkimata siiski isiklikust maitsest — meeldib, ei meeldi. Mõnda nähtust pisut kirjeldada, jah seda võin proovida ja kui mõnel puhul oma arvamist avaldan, siis ütlen ette, et see ei pruugi olla sugugi õige ega ka kooskõlas üldise seisukohaga. Mulle on sageli ette heidetud, et ma ei pea õigest takti ega marsi teistega iihte jalga. Minu viga!

Et minna kõige kergemat vastupanu teed, alustaksin raamatust.

Raamatu hind oli kuni käesoleva aastani näruselt odav, maksis kopikaid. Vaatamata väga suurtele tiraazhidele tuli hea raamatu saamiseks sageli kasutada tutvusi. Sarjaviisiliselt ilmuvate teoste ettetellimiseks mindi sappa õhtul ja seisti teise päeva lõunani. Rahvas tõesti palju ostis. Teatmeteteoste osas tekkisid spekulatsioonihinnad. Tänavu tõsteti raamatute hinda. Kallimaks läks peamiselt ilukirjandus. Õpikud, lastekirjandus, ühiskondlik-poliitiline ja vist ka puht teaduslane pidanuks jääma endisele tasemele.

Hinnatõus võib olla pisut jahutas ostukirge, kuid mahajahtunud oldi juba ka varem. Ahtad ehkorterid lihasalt ei mahuta kõiki, sageli mõtlematult kokku tassitud kraami. On hakatud rohkem valima ja tõeline kirjandushuviline on eriti ettevaatlik. Laenutuskogude võrk üle maa on väga tihe ja nende kasutamine tasuta. Hinnatõusule vaatamata nimetatakse raamatut ikka veel odavaks. Seni- se 50 kop. asemel maksta rubla, või rubla asemel kaks, see ei ole nagu oluline. Rahval raha on. (Vahemärkus: vabariigi hoiukassades olevate hoiuste kogusumma tõusis eelmisel kuul ühe miljardi rublani mis annab ühe elaniku kohta suurima hoiuse Liidus).

Raamat oma tehniliste omaduste poolest on alla käinud.

Paber nimelt läheb järjest halvemaks, annab tunda paberipuudus. Omal ajal Tartus „Looduse" kirjastusel ilmunud Nobeli sari halfa paberil on kauge unistus. Poligraafilised võimalused ei ole ka vist kiita. Trükimasinad vananenud, ülekoormatud, trükikirjade valik väike, värvitrükk algeline. Seepärast lastaksegi esinduslikumad väljaanded trükkida välisriikides, maades kus on trükibaas kaasaegsem ja paber kvaliteetsem.

Kujunduse osas meil meistreid on. Graafikalooming on vanade traditsioonide kohaselt juba palju **aastaid, Wiiraltist alates,** olnud maailma tasemel ja sellel alal võimekad autorid esinevad ka raamatute illustreerijatena. Eesti raamat oma õnnestunumate näidiste kaudu võtab igal aastal osa üleliidulistest ja rahvusvahelistest konkurssidest ning leiab seal alati hindamist.

Kuid tipud ei määra veel üldist pilti ja see on objektiivsetel põhjustel hoopis hallim.

Edasi peaks rääkima raamatust selle sisu koha pealt, kuid siin hakkab keel tõrkuma. Pilatoonil võiks öelda, et kuidas hind nõnda kaup ja hinnast juba juttu oli. Siiski, austusest raamatu vastu oleks see mõneti ülekohtune. Kuulduste kohaselt antakse paljudes maades välja trükiseid mis oma labase sisuga on orienteeritud vähearenenud ostjaskonnale ja teenivad nii ainult äriliisi eesmärke. Siin siiski seda teed ei minda. Peatähelepanu on pööratud muidugi ühiskondlik-poliitilisele kujundusele. Töödeltakse ja trükitakse seda esmajärjekorras, ostetakse ja loetakse viimases järjekorras. Kaupluste riiulid on nende all lookas ja küllap lähevad sealt ajapikka makulatuuriks.

Propagandat valgub isegi palju kaela igast torust ja kes siis veel vabatahtlikult sellele hakkab lisa hankima.

Liiga palju head ei ole enam hea!

(Järgneb)

Lääneranniku Eesti Päevade üritusi

LOS ANGELES (VE) — Lääneranniku Eesti Päevade järjekordsel koosolekul selgus, et Loyola üliõpilaste ühiselamus on pidustustest osavõtjad kinni pannud juba 145 tuba. Külalistel on võimalik ka viibida Los Angelese hotellides, kuid siis tuleb reserveerida tube otse hotelliga kontakte võttes. Airport Marina Hotel, mis asub ülikooli lähedal, hoiab tube eestlaste jaoks. Toa hind isikule on $35 ja kahele $41. Airport Marina Hotelli aadress on 8601 Lincoln Ave. Los Angeles, Ca 90045 tel. (213) 670-8111.

*

Kiriklikkudest sündmustest on täiendavalt teada, et Eesti Päevade jumalateenistus peetakse esmaspäeva ennelõunal (2. juulil) ülikooli suures kirikus, mis mahutab 800 inimest. Kirikus jutlustab piiskop Karl Raudsepp Kanadast ning teenivad kõikide uskkondade vaimulikud läänekaldalt kui ka kaugemalt. Solistidena esinevad prof. Carl Otto Märtson orelil Saksamaalt, kes täidab ka organisti ülesandeid ja sopran Anneliis Bodo. Vaimulik kontsert leiab aset samas kirikus neljapäeva pärastlõunal (5. juulil), mille kava täidavad ühendkooride kõrval prof. Carl Otto Märtson, tema abikaasa sopran Eva Wilson ja teised. Igal hommikul toimuvad ka hommikupalvused ning piiskoplik jumalateenistus toimub laupäeval, 20. juuni õhtul Hollywoodi kirikus, kus jutlustab piiskop Karl Raudsepp.

*

Laulupidu toimub 3. juulil kell 5 p.l. koos rahvatantsu ja võimlemisettekannetega ülikooli/ suures spordihoones. Üldsegakoor koosneb Los Angelese, San Francisco, Portlandi, Seattle ja Vancouveri kooridest ning üldkooriga liitunud üksiklauljaist. Kellel on muusika, teatri või teisi laval esinemise andeid kutsutakse esinema Talentide õhtule 4. juulil. Selleks tuleb registreerida Lembit Palm-Leisile aadressil 3455 Valley St., Carlsbad, Ca 92008 ning teatada ala. 14. Lääneranniku Eesti Päevade maleturniir, mis on viievooruline ja kolmes vanuse grupis algab esmaspäeval, 2. juuli hommikul kell 9 ülikooli klassiruumides hoone 27. Registreerida maleturniiri korraldajale Heino Kurrukile 5720 Bianca Ave., Encino, Ca 91316 1. maiks. Ka noortel sportlastel tuleb registreerida 1. maiks Karin Nukkule, 16449 Dearborn St., Speilveeda, Ca 91343. Teisipäeval, 3. juulil algusega kell 8 õhtul toimub tantsupidu noortele Dillon Discos. Tants on korraldatud erapeona, kuhu pääsevad ainult Eesti Päevadest osavõtjad noored.

Sõduriõhtu toimub 3. juulil Marina Airport Hotellis koos õhtusöögi, kava ja tantsuga. Rahvapidu algab Sunken Gardenis ülikooli maa-alal ning seal esinevad Lääneranniku rahvatantsu rühmad, rahvamuusika ja rahvalaulu ansamblid, kapellid ning üksikesinejad. Järgneb pidu võimlas kus serveeritakse eestimaitselisi toite ja õlut ning tantsuks mängib orkester.

*

Eesti Rahvusteater Kanadas esineb kahel korral neljapäeval, 5. juulil kell 8 õhtul ning reedel 6. juuli kell 1 p.l. Esitusele tuleb Gert Helbemäe näidend „Oleksin laululind", mis käsitab üldlaulupidude juhi Johannes Kappeli elu

V. P.

Kommentaarid

Hiina sissetung Vietnami on tekitanud läänemaailmas mitmesuguseid reaktsioone, millest võib järeldusi teha siin valitsevate meeleolude, arvamiste ja hinnangute kohta. Ja tundub, et need analüüsid, vaatlused ja hinnangud ei ole eriti leidlikud ega praegustele komplitseeritud välispoliitilistele olukordadele vastavad vaid üsna kitsapiirilised ja kantud detente poliitikast, venelastele järelandmiste tegemise kavatsustest ja Moskvast ülespuhutud tuumasõja hirmupsühhoosist. Meil tarvitseb ainult jälgida Toronto suuremate ajalehtede juhtkirju Hiina invasiooni puhul ning need seisukohad, mis nendes kirjutistes avaldatakse, on jäägitult Hiina vastased ja sissetung Vietnamisse mõistetakse täielikult hukka, kuna juhtkirjanike arvates on see tasakaalutute juhtide kergemeelne afäär, mis võib areneda Vietnami—Hiina piiridest kaugemale ja olla avasignaaliks kolmanda maailmasõja puhkemisele.

Nii mainib üks ajaleht ettehetvalt, et Vietnami langemises Moskva rüppe ja invasiooni tegemisel Kambodzhasse olevat süüdi ka Hiina ja Ameerika Ühendriigid. Nii olevat Peking keeldunud abi andmisest Vietnamile ning sama süü lasuvat Ühendriikidel, kes olevat Pariisi kokkulepete alusel lubanud raha Vietnami ülesehitamiseks. Üks teine ajaleht nimetab Hiina poliitikat avantüristlikuks, mis pealegi jätab väga halva varju Hiina juhtkonnale, kes on alustanud läänemaailmaga kontaktide sõlmimist, kuid on nüüd oma nimed sissetungiga Vietnamisse ära määrinud. Kes usaldab veel hiinlast? küsivad ajalehed. Kes tahab anda hiinlasele majanduslikku abi ja relvi kui ta võib tulevikus neid relvi nende andjate vastu kasutada?

Kahtlemata on Hiina kommunistlik riik ja temaga käitumisel ja tema usaldamisel tuleb olla ettevaatlik. Kuid miks on Vietnam järsku hirmus süüdlane kui ta atakeerib riiki, kes on endale ülesandeks teinud kõik ümberkaudsed naabrid vallutada ning need Moskva-Hanoi meelevalla alla painutada? Ja miks süüdistatakse Ühendriike Hanoi abistamisest loobumises kui Põhja-Vietnami kommunistid rikkusid Pariisis sõlmitud vaherahu kokkulepet ja jatkasid kokkuleppe vastaselt oma lõunanaabri ründamist? Sellised süüdistused on sihilikud ja ei vasta tõsioludele, kuid neid on nähtavasti vaja Hiina vastase meeleolu tekitamiseks. Milleks aga seda meeleolu tekitatakse, jääb praeguses olukorras mõistmatuks.

*

Ühendriikide rahvas ja poliitikud on häiritud. Keegi ei oska enam ennustada, millise kursiga tüürib ameerika riigilaev praegu maailmameredel ja kuhu ta lõpuks välja jõuab. President Carteri nime ümber koondub iga päevaga üha rohkem pilvi ning Kongress ja rahvas hakkavad kahtlema presidendi võimetes ja tema poliitilistes instinktides maailmariigi välispoliitika juhtimisel.

President on mitmel puhul oma kõnedes avaldanud oma välispoliitilisi tõekspidamisi, kuid need deklaratsioonid on jätnud kõik otsad lahtisteks ning üks kommentaatoreid tabab tõenäoliselt tabavalt märki kui ta ütleb, et president selgitab ainult seda, mida Ühendriigid ei tohi teha ja mida nad tegemata peavad jätma, kuid ta ei selgita seda, mida Ühendriigid praeguses olukorras peaksid tegema. On isegi neid poliitilisi vaatlejaid, kes on juba arvamisel, et Carter on manööverdanud Ühendriigid maailma poliitilisel areenil N. Liidu järele teisele kohale ning president on juba selle teisejärgulise positsiooni endamisi aktsepteerinud, arvestades seda kui „realiteeti".

On ka neid poliitikuid ja olukorra analüüsijaid, kes on veendunud, et Ühendriigid pole ikka veel üle saanud Vietnami traumast ning elavad Vietnami järelduste hävitavas nimas. Märgitakse, et president Carter on selle ajastu produkte ning ta ei suudagi teiseti mõtelda. Tema filosoofias ei olnud Valgesse Majja tulekul kohta jõupoliitikale

(Järg lk. 3)

Lääne-Saksamaa suured toetused Ida-Saksamaale

BONN — Ida-Saksamaa saab käesoleval aastal Lääne-Saksamaa riigikassast ligemale 650 miljonit dollarit, mis maksetakse talle toetustena mitmesuguste ettekäänete alusel. Alates 1970. aastast, mil kantsler Willy Brandt rakendas oma kurikuulsa Ostpolitik'i, on Ida-Saksamaa Lääne-Saksamaalt saanud igasuguste tehingute alusel 5,2 miljardit dollarit toetusi. Ida-Saksamaa saab Lääne-Saksamaalt oma kaupade eest igat hinda, mis ta küsib, ehkki maailmaturgudel on nende kaupade hinnad tunduvalt odavamad. Suurema summa kasseerib Ida-Saksamaa Bonnilt sisse Lääne-Saksamaa ja Lääne-Berliini vaheliste transpordikulude arvel, kuna Bonn maksab aastal järele kommunistidele 260 miljonit dollarit Ida-Saksamaa teede kasutamise eest. Ehkki transport Lääne-Saksamaa ja Lääne-Berliini vahel viimasel ajal on vähenenud, jatkab Bonn kommunistidele sama summa maksmist, olles valmis seda isegi kommunistide nõudmistel järgmiste aastate jooksul 30 protsendi võrra suurendama. Lääne-Berliini poliitilistes ringkondades mainitakse, et Lääne-Saksamaa aitab oma suurte juurdemaksudega kommunistlikku rezhiimi Ida-Saksamaal vee peal hoida ning aitab sellega kaudselt kaasa ka N. Liidu relvastamisele.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17. ja 18. märtsil dr. H. Tari, tel. 922-3824.

24. ja 25. märtsil dr. J. Marley, tel. 921-7777.

Mihkel Voore luuletajana

Saskatchewani Kirjanike Liit annab välja lääneprovintsile iseloomustava peakirjaga ajakirja „Grain" (Iva). See on ilmumas juba seitsmendat aastat kolm korda aastati ja kaastööliste hulgas on ka mujal Kanadas asuvate kirjanike töid.

Tänavuses esimeses numbris on paarikümne autori hulgas ka Torontos elava eesti noore Mihkel Voore luuletus „Noon spent hidden in a shadow with a indecisive friend" (Varju all kõhkleva sõbraga veedetud lõunaaeg). Luuletus on pühendatud Tamara Hannale. See on tänapäevaselt moodsas vormis.

Autorite tutvustamisel öeldakse, et Mihkel Voore on praegu lõpetamas oma magistritööd Toronto Ülikoolis ajaloo alal, mille järel ta tahab saabuva aasta kasutada reisimiseks Vahemere piirkonnas. Ta ütleb, et ta töid on ilmunud või ilmumas tuntud Kanada kirjanduslikes ajakirjades nagu „Prism", „Canada Author and Bookman", „Intrinsic", „Aganthus", „Writ", „US Review" ja „Acta Victoriana".

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 260
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ega imperialismile ning selle asemel hakkas ta jutlustama inimõigustest, lootes, et neid on võimalik rakendada ilma tugeva mere-, maa- ja lennuväeta. Mõningad presidendi sõnavõttudest lasevad oletada, et tema arvates on Ühendriikide sõjaline võimsus maailmas hakanud langema juba president Kennedy päevil ning et seda tuleb asendada kaubandusega, usuliste pärimustega ja võitlusega inimõiguste eest.

Kuid need filosoofilised mõttemõlgutused ei lahenda kahjuks küsimusi, mida teha Iraani probleemiga, kuidas kaitsta Saudi Araabia õliallikaid pealetungiva kommunismi eest ja kuidas saavutada rahu Kesk-Idas. Või — nagu mainib Ühendriikide ajakiri „Time" — paljud inimesed tulid Valges Majas hiljuti toimunud presidendi sõnavõtult tagasi selle veendumusega, et president raiskab oma aega ja energiat Ühendriikide allakäigu õigustamisega ja selgitamisega selle asemel et leida teid ja kujundada realistlikku poliitikat Ühendriikide mõjuvõimu taastamiseks.

AMI

Stipendiaate hiljutisel „Sõnasilla" puhul. Esimeses reas vasakult C. Timusk, Pia Metsala, Kristine Neps, Heli Leesment, Marja-Liisa Roos, Ingrid Jürman; teises reas Heldi Laikve, Linda Laur, Rosemarie Lindau, Evi Valge, Elo Valdsaar (võttis vastu õe stipendiumi), Roy Madalvee, Sarah Pihel, Peeter Kopvillem, Marianne Urke, Jaan Medri, Heldi Kljamas, Tarmo Teng, Eesti Kunstide Keskuse president Stella Kerson ja Kultuurifondi esimees Jaan Timusk.

Foto: Vaba Eestlane

Kaks noormeest eesti etnograafilise filmiga

Raul Randla ja Harry Sildva vestlevad oma filmi saamisloost

I Eesti Muusikakonverentsi lõpubanketil esitati esmakordselt Raul Randla ja Harry Sildva film „Alati meeles" (Always Remembered). See eesti etnograafilisele tegevusele baseeruv film sai sel puhul kõrge hinnangu. Film tuleb uuesti kordamisele Eesti Kunstide Keskuse fotopäeval 25. märtsil. Noored eesti filmimehed said selle filmi tegemiseks Ontario Culture and Recreation ministeeriumilt 9.100-dollarilise toetuse.

Enne eesolavat fotopäeva andsid Raul Randla ja Harry Sildva jutuajamise eesti ajalehtedele. Nagu nad ütlevad on kõik filmi juures olnud tööd, ideest kuni lõpuni nende oma tehtud. Nende hulgas ka filmi käsikiri, mis saadi nii, et helilindistati kolme vanema põlve inimestega nende mälestusi endisest ajast ja tegevusest ning sellest siis selekteeriti olulise eesti etnograafilise iseloomuga osa filmi loomiseks.

Esialgul ei mindudki väga kaugele selliste inimeste otsimisega.

H. Sildva 92-aastane vanaisa Mihhail Pruul valmistab puust õllekappu.

Rahvaõivaste tegijana on tuntud Lydia Meikar ja et filmil oleks ka rahvuslikku helisevat tausta, toodi kolmandaks filmitäheks kanneldaja Alfred Kuus. Viimane ei ole ainuüksi mängijaks, vaid selgitab ka kandle ehitamist ja selle arengulugu.

Nagu noored filmimehed ütlevad, algas idee sellise filmi loomiseks pikkamööda. Umbes kaks aasta tagasi tuli Vello Hubel esimest korda sellise mõtte juurde, et võiks valmistada diapositiivide programmi eesti pensionäridest, kuna H. Sildva oli varem toreda diapositiivide programmi valmistanud Ontario parkidest.

Harry rääkis ideest Raulile, aga siis nad juba arvasid, et oleks huvitavam ja paremat tulemust andev, kui see töö saaks tehtud filmina. Kuna filmi sisu töö kirjeldamisel, koos selle liigutustega ja töövõtetega, on ainet palju põhjalikumalt käsitlev. Nii jäigi mõte filmi kasuks.

R. Randla selgitabki, et eesti ajaloos on puu alati olnud lähedane inimestele mööbli ja tarbeesemete valmistamisel.

Sellega oligi kolmik eesti ajaloost filmi toodud, mida saaks tänapäevasemalt iseloomustada kui „viin, naised ja laul". Esimene mõiste on seotud õllekappadega, teine rahvarõivas naistega ja kannel lauluga. Seda on mõnel määral siinses ühiskonnas käsitlenud „Kungla" rahvatantsijad oma tantsulavastusis.

Minnes tehnilise külje juurde, kirjeldavad noored filmimehed, et filmimiseks kulus 9 kuud, kus R. Randla oli operaator ja H. Sildva produtseerija. Kokku kulus filmimiseks 4000 jalga filmi, et saada valmis produktiks 615 jalga filmi, mille näitamise kestvuseks on 17 min. Film on 16 mm helifilm ja värviline. Filmimine toimus igapäevase töö kõrvalt ja tavaliselt saadi seda teha kord nädalas. Kõik on sisevõtted.

Esimesed filmiga tutvunud on seda tehniliselt väga heaks hinnanud, kus eriti valguse osatähtsust on mõistetud kasutada.

Filmil on kaks versiooni, esimene eestikeelne, kus kolm filmitähte räägivad eesti keeles oma murdelise omapäraga. Teises ingliskeelsese versioonis kõnelesid nende sõbrad. Kandlemuusika on A. Kuusilt.

Noored filmimehed ütlevad, et filmi põhimõte on tõsine ja sügav, näidates kuidas inimene saab tarvitada oma intelligentsi ja ilumeelt praktilise asja valmistamiseks. Nooremad, kes on arvanud, et see ala on nagu surnud kunst, võivad seda nähes mõtlema hakata, leides et seda võiks veelgi edasi viljeleda, et eesti rahvakunsti traditsioon jatkuks.

Noortest R. Randla töötab filmi alal TV-reklaamfilmide valmistamisel. Ta on lõpetanud sel alal Ontario Kunstikolledzhi. H. Sildva töötab Ontario keskkonnakaitse alal.

Selle huvides valmistaski ta oma esimese **diapositiivprogrammi, mis panigi asjad eesti rahvakunsti kirjeldava filmi loomiseks hargnema, kus toetuse saamisel oli suureks abiks Helen Peterson.**

Kuigi filmi valmistamiseks saadi 9.100 dollarit, on see raha kulunud kõik materjalidele, noored filmientusiastid pole oma töötasuks seni midagi saanud. Film jääb Eesti Kunstide Keskusele, kes on selle omanik ja võib toimuda oma äranägemise järel. Film tuleb esitamisele 25. märtsil mtk fotopäeval, kuid sellel on lootusi pääsemiseks mõne TV-jaama kaudu laiemale pinnale ja muidugi ka teistesse eesti keskusisse. Üks koopia anti sellest Ontario kultuuriministeeriumile.

Noored on andnud suure panuse eesti kultuurile ja siinsele ühiskonnale. R. Randla ütlebki, et „see on meie põhimõte, et eestlastena midagi eestlastele teha ja saab sellega oma annet ja oskusi näidata."

Nad tulevad seda veel ise fotopäeval demonstreerima, edaspidine tutvustamine on EKK asi. Kindlasti on selline etnograafilise sisuga film paljudele huvipakkuv ja eriti sobiv noortele demonstreerimiseks näitena, kuidas valmib midagi eestilikku, rahvapärandusliku, et noored seda tundma õpiksid ja koguni hakkaksid ise tegema.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.
Aktsia hind 9. märtsil $8.14
145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

Kanada on liiga tagasihoidlik

Parlamendiliige Yuri Shymko kõneles Balti Naiste Nõukogus

Balti Liiduga Kanadas ühenduses töötav Balti Naiste Nõukogu korraldas möödunud laupäeva keskpäeval Torontos Old Mill restorani ruumes traditsioonilise balti naiste lõuna, kus külaliskõnelejaks oli parlamendiliige Yuri Shymko. Koos oli üle 60 balti naiste esindaja ja teisi külalisi. Kokkutulnuid tervitas Balti Naiste Nõukogu esinaine Henny Aruja ja söögipalvuse pidas õp. A. Taul.

Yuri Shymko oma hoogsas sõnavõtus käsitas olukorda inimõiguste küsimuses. Vaatamata Helsingi deklaratsioonile ja selle põhimõtete rõhutamisele

ei ole olukord inimõiguste küsimuses raudeesriide taga paranenud,

vaid poliitiline surve Nõukogude Liidus on ennem suurenenud. Samal ajal esineb inimõiguste küsimuses kõnelemistes kahepaiksust — mõnede maade suhtes ollakse kategooriline ja rakendatakse sanktsioone, olukorda kommunistlikes maades aga ei taheta avalikult puudutada.

Ka Kanada on olnud põhiliste inimõiguste nõudmises liialt tagasihoidlik ja kasutab nn. vaikset diplomaatiat, mis aga ei anna tulemusi. Ei taheta avalikult süüdistada Nõukogude Liitu, sest Venemaaga tahetakse arendada suuremat kaubavahetust. Selleks on Kanada Venemaale lubanud suurema kaubakrediidi.

Ottawa parlamendis on küll moodustatud Helsingi kokkulepete jälgimise komitee inimõiguste küsimuses, kuid see on parlamendiliikmete eraviisiline koondis.

Tuleks nõuda parlamendis vastava ametliku komitee moodustamist, kes annaks parlamendile aru oma tegevusest või inimõiguste küsimuse käsitamist parlamendi välis- ja riigikaitse komitees.

Balti Naiste Nõukogu lõunast võtsid osa ka Balti Liidu esimees L. Leivat, EKN esimees U. Petersoo ja teisi EKN juhatuse liikmeid.

Maailmalaager, ESTO-80 ja noorte ringreis

Paljude ülalmainitud noorte-organisatsioonidesse kuuluvate noorte vanemad on pöördunud „Põhjakotka '80 lennutoimkonna poole mitmesuguste selgitamist vajavate küsimustega ühenduses 1980. aastal Rootsis toimuvate sündmustega. Eesti Gaidide-Skautide Malevate juhtkond koostöös rahvatantsijate ja võimlejate esindajatega ning lennutoimkonnaga arutasid ülestõstetud küsimusi. Nendel läbirääkimistel otsustati:

1. „Põhjakotka '80" ühislennuks registreerimise tähtpäeva on pikendatud ning see on nüüd 15. märtsi asemel 30. aprill 1979.

2. **Noorte järelvalve Esto' 80 ajal.**

Noortejuhid ei saa enda peale võtta vastutust noorte järelvalve küsimuses, kuna noored võtavad osa mitmetest erinevatest esinemistest ja proovidest erinevatel aegadel ja kohtades. Noored, kes peatuvad sugulaste või tuttavate juures on viimaste järelvalve all.

Noortele, kellel seda võimalust ei ole, püütakse korraldada ühismajutamist soodsate hindadega üliõpilas-elamuis,

kus on võimalik ööbida isikliku magamisvarustusega kaks või rohkem ühes toas hinnaga $10.00 isikult päevas.

3. **Ringreis pärast Eesti Päevi.**

Praegu on organiseerimisel ringreis Norrasse koostöös P. Lawson reisibürooga. Esialgsed kavad näevad ette bussidega reisi, mis algaks kohe pärast Eesti Päevi (pühapäeval, 13. juulil) kestaks nädal aega, mille kestel külastatakse muu hulgas ka Norra fjordisid ja lõpuks laevasõiduga Oslost Kopenhaagenisse, kust toimuks tagasilend Torontossse pühapäeval, 20. juulil.

Ringreisi umbkaudseks hinnaks on praeguste andmete kohaselt $350.00, mille hulka kuulub bussisõit, ööbimine majutuskohtades (4 või rohkem noort ühes toas), 2 sööki päevas (tõenäoliselt hommikul ja õhtul) ning laevasõidud fjordides ja Kopenhaagenisse.

Ringreis toimub organiseeritult ja noortejuhtide järelvalve all ainult nimetatud noorteorganisatsioonide liikmetele.

Noorte vanematele ja teistele, kes on huvitatud kas samasugusest või mõnest muust ringreisist, kavandatakse eraldi ringreisi kohta broshüür aprilli alguseks. Nõnda teeb P. Lawsoni reisibüroo juba praegu ettevalmistusi mitmesuguste ja eripikkuses ringreiside korraldamiseks.

Noorte ringreisist osavõtu tingimuseks on:

(a) Registreerimine vastaval lehel 30. aprilliks 1979 koos ühislennuks registreerimisega.

(b) Osavõtu hinna tasumine. $25 registreerimisel, $100 31. oktoobril 1979; $100 31 jaanuaril 1980; lõppsumma 15. aprillil 1980. Tshekid P. Lawson Travel Ltd. nimele.

(c) Üüritavates bussides täidetakse istekohad registreerimiste saabumise järjekorras ning lisabussid üüritakse ainult juhul, kui on küllalt soovijaid bussi kõikide istekohtade täitmiseks.

(d) Ringreisist saab loobuda ainult juhul, kui loobujale leitakse asendaja.

4. **Informatsiooni ja registreerimise leht.**

Lennutoimkonnal on trükkimisel noorte ringreisi kohta informatsiooni ja registreerimise lehed, mis jagatakse välja ja palutakse täita kõikidel nimetatud organisatsiooni liikmetel, kes võtavad osa ESTO-80-st, Maailmalaagrist või ringreisist ja see tagastada koos ühislennuks registreerimisega.

Informatsiooni ja registreerimise lehe saamiseks pöörduda oma organisatsiooni juhtkonna või lennutoimkonna poole.

5. **Informatsiooni-koosolek Eesti Päevadest.**

Ühislennust ja ringreisist osavõtjatele ja huvilistele korraldatakse informatsiooni-koosolek Toronto Eesti Majas kolmapäeval, 4. aprillil 1979 kell 7.30 õhtul. Koosolekul antakse selgitusi selleks ajaks selgunud üksikasjade kohta ühenduses maailmalaagriga, ühislennuga, noorte ja teiste ringreisidega, majutamisega ning teiste ESTO-80 küsimustega.

Informatsiooni koosolekul näidatakse filme Skandinaaviast ja Norra fjordidest.

PÕHJAKOTKA '80
LENNUTOIMKOND

VABA EESTLANE

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69.—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....“ ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

Nr. 21

OMA ARMSAT JA KOHUSETRÜUD ÕDE ISSANDAS

LEIDA MADISSON'i

sündinud 14. jaanuaril 1904
surnud 7. märtsil 1979

mälestab

SAULT STE. MARIE EESTI EV. LUTERIUSU KOGUDUS

ARMSAT

LEIDA MADISSON'i

sündinud 14. jaanuaril 1904 Tartus
surnud 7. märtsil 1979 Torontos

mälestavad leinas Sault Ste. Marie'st

ALIIDE RAUK
ALMA SCHMUUL
ALBERT PÕLD
MILDE ja KUSTI TREIALT
SENTA ja ALEX SUURNA
ANNA ja KARL MÄEOTS

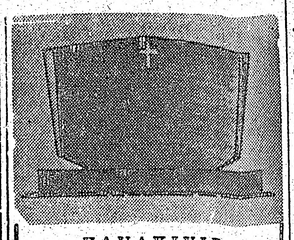

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

RÕÕMSAMEELSET LAULUARMASTAJAT SÕPRA

LEIDA MADISSON'i

mälestavad sügavas leinas

VÄINO KALDMA perekonnaga
IRMA ja JUSSI RAITIS
Sault Ste. Maries

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

SURMA LÄBI LAHKUNUD KAUAAEGSET KAASTÖÖLIST

JAKOB KREILIS't

mälestab

„VABA EESTLASE" TOIMETUS

KIRIKUD

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Pastor dr. Allan Laur,
6 Wiarton Crt. Thornhill, Ont.
L3T 2P4. Tel. 889-0591.

Laup., 17. märtsil kell 7 ō. PIIBLITUND, kõneleb dr. A. Laur.

Pühap., 18. märtsil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, tunnistused, dr. A. Laur, lauluettekanded.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunsthäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

A. H. Tammsaare õde maeti Tallinnas

24. veebruaril maeti Tallinna Metsakalmistule kirjanik Anton Hansen Tammsaare 92-aastane õde Marta Hansen. Viimasel aastakümnel sai ta üldtuntuks rahvaliku lauljana ja mälestuste vestjana.

Marta (Martha) Hansen elas kirjaniku õdedest-vendadest kõige kauem. Ta sündis 9. septembril 1886. aastal Albus Peeter ja Ann Hanseni üheksanda lapsena. Noorusaastad möödusid tööd rühmates Tammsaare-Põhja talus; pärast ema surma tuli tal olla ka pereinastekohustes ja hoolitseda nooremate eest.

M. Hanseni rahvalaulud, eriti just laul suurest tammest, on helilindistatud. Tema arvukaid intervjuusid vennast on säilitatud trükituina, neid on esitatud televisioonis ja raadios, olles viimaseks elavaks sidemeks mineviku ja oleviku vahel.

Ära kunagi hädalda, see ei huvita kedagi, rikub ainult korralikkude elanikkude rahu ja erkusid.

A. H. Tammsaare

Tammsaare naised ja „Oidipuse kompleks"

Suurromaani „Tõde ja õiguse" neljas jagu põhineb kõige selgemalt selles teoses Euroopas samal ajal valitsenud kirjandusvoolule, mis oli tuntud ekspressionismi nimetuse all. Kuna meil tol ajal veel valitses peamiselt Ed. Vilde kaudu toodud realistlik kirjanduse vool, siis vaadeldi ka „Tõde ja õiguse" esimest osa sellest vaatevinklist, tõlgitsedes kõike seal esitatut „tõesti sündinud" lugudega. See tõi autorile etteheiteid „Tammsaare" talude elanike poolt. Eriti solvunud olid „Tammsaare Lõuna" talu elanikud, kes leidsid, et nende esiisa Jakob Sikenberg'i on Pearu nime all romaanis üleliiga mustatud.

Sama võisid ka „Tammsaare Põhja" talu elanikud mõelda, sest nende vanaisa, kes romaanis esineb Andresena, et omanud kunagi teist naist Marit.

Autor püüdis seda lugejaskonna valetõlgendust parandada oma broshüüriga, milles ta võrdles „Tammsaare" nimega talusid marmori kaevandusega Carraras, millest kunstnik oma idee kandjaid massist vormib inimkujudeks. Kuid lugejaskond vaatas sellest seletusest kangekaelselt mööda.

Kui ilmus romaani neljas osa, mille Särev seadis lavale Indreku ja Karini nime all, siis samastati juba tegelasi autori enda perekonna liikmetega. Indrek olevat Anton ise ja siis muidugi on tema abikaasa Karin. Et pärast Esimest maailmasõda oli meieni jõudnud kultuuri negatiivsed nähted tõusikluse lõbutsemise näol ja romaanis seda eriti harrastas Karini tutvuskond, siis langes lugejaskonnalt tugevaid pilkenooli autori abikaasale.

Autor püüdis ka seda valetõlgendust hajutada tema poolt harva tehtud võtte kaudu: ta ilmus 1938. a. „Noor Eesti" kutsel Tartusse abikaasaga käekõrval.

Tegelikus elus olid nende mõlemate sünni- ja kasvutingimused võrdsed. Mõlemate isad olid nooremas eas mõisnike teenistuses: ühel maal, tejsel linnas. Ja nad ise olid tutvumisel Tallinna ajalehtede teenistuses. Neiuna oli Kathe Amalie Weltman „Päevalehe" korrektor, kelle kätte toodi ka A. H. Tammsaare artiklid. Abiellumisel oli selle paari vanusevahe veelgi suurem, kui Antoni isal. Kui isal oli see naisega 10 aastat, siis pojal oli see 20.

Et autor valdas kuut keelt Euroopa kirjanduse lugemiseks, siis võime tema romaani analüüsida tol ajal Euroopas valitsevate kirjanduse voolude põhjal. Venes oli L. Tolstoi poolt algatatud realistlikule voolule järgnenud neo-romantism ja naturalism (Gorki, Kuprin, Bunin jt.). Kuid Tammsaare pilk suundus Läände, kus S. Freudi teooria tõukel oli kirjanduses valitsema pääsenud ekspressionism. See haaras inimtüüpe juba kreeka kirjandusest, milles „Oidipuse kompleks" sai nimetuseks olukorrale, kui poeg ei vabane ka täiskasvanult oma ema mõjutusist.

Selle kompleksi sugemeid leiame Vargamäe Indrekus juba õpilasena, kelle esimesel lähenemisel tütarlapsele selle juuksed meenutavad talle ema veimekirstu lõhnasid.

Indreku abielu Kariniga jookseb karile sellesama kompleksi ajel. Ta on oma liigsest kiindumusest saanud ema mõrvariks, kui see oma haigevoodil raskete valude puhul palub temalt tugeva annuse vaigistavat arstimit. Sellel lool on suur sarnadus Inglise autori David H. Lawrence romaaniga „Sons and Lovers". Ka seal annab armastav poeg oma ema surmavalu vaigistamiseks tugevat unerohtu. Kas seda tohib teha, kui arstid sellest keelduvad, on täiesti lahendamatu küsimus ja Tammsaaret ei saa süüdistada plagiaadis, kui tema ka selle küsimuse võttis oma romaani alusphjaks.

Indrekul väljendub Oidipus kompleks ka edaspidises suhtumises naisesse.

Karinile on tal ainult üks nõue — naine vaimustagu teda loominguks.

Muus osas jääb Karin rahuldamata ja otsib seda mujalt. Sellega on ta meie kirjanduses nagu eel-meenutus praegusele naisõiguslusele. Ka romaani Tiina on literaalne kuju. Indrek on tema Kristus, kes ta jalad parandas ja Tiina meenutab nüüd Uue Testamendi Martat, kes tahaks ainult oma Kristuse lähedal viibida. Nende kahe õnnelik kokkuviimine on romaani seeria viienda osa lõpus, kus nende lahkumisstseenis Vargamäelt Tiina esineb Indrekule teda kaitseva emana, kui ta sunnib Indrekut kummarduma tema varju metsast ähvardava kuuli eest kaitseks. See on vastukäiv looduse poolt määratud abielumehe osale ja selge tõend Indreku „Oidipus kompleksi.. põdemisele.

Romantilise õnne kestvust abielus eitab autor ka oma romaanis „Elu ja armastus".

H. T. L.

Keele-Silvet surnud

Eesti keeleteadlane, kes ka meile pagulastele andis hädavajaliku inglise-eesti suure sõnaraamatu, Johannes Silvet suri 17. veebruaril.

Magister J. Silvet sündis 12. mail 1895. a. Tartus, kus sai ka hariduse. Lõpetas 1925. aastal Tartu ülikooli filosoofiateaduskonna inglise filoloogi magistrikraadiga. Täiendas end Inglismaal, misjärel töötas Tartus keskkooliõpetajana ning ülikoolis õppejõuna.

J. Silvet oli mitmekülgsete huvidega, eriti ühendas teda paljude keelte oskus eri rahvaste kirjanduse vastu. Suuri teeneid on tal olnud inglise ja ameerika keelte tutvustamisel eesti lugejaile, avaldades „Loomingus", „Eesti Kirjanduses" jm. artikleid ning esseesid, samuti tõlkekriitikat. Vaatamata arvukaile tõlkeile mitmest keelest, väärivad esiletõstmist tema koostatud sõnaraamatud. Juba 1936. aastal ilmus temalt esimene inglise põhisõnavara väljaanne. Lisaks üldtuntud inglise-eesti sõnaraamatule (1939—40), avaldas ta eesti-inglise sõnaraamatu (1965 ja 1970). Koos R. Kleisi ja E. Väärigа koostas J. Silvet võõrsõnade leksikoni, millest on ilmunud kaks trükki. Sõnaraamatutööd jätkas ta kuni viimase ajani ja veel möödunud sügisel andis ta kirjastusele üle inglise-eesti sõnaraamatu kolmanda väljaande põhjalikult ümbertöötatud käsikirja.

J. Silvet on olnud lahutamatuks kaaslaseks oma suure sõnaraamatuga paguluses, kus kirjastus „Orto" selle juba Rootsis pagulusse algaastail kirjastas ja iga Ameerika mandrile tulija kui uksevõtme inglise kultuurimaailma kaasa tõi.

Toronto Eesti Täienduskeskkooli vilistlaste koosviibimine

Juba ligi viiteist aastat on Toronto Eesti Seltsi Täienduskeskkool tegutsenud suure eduga. Selle õppeasutuse kaudu on sadadesse ulatav eesti noorte pere saanud kiiduväärse rahvusliku hariduse. Mõne aja eest kerkis mõte, et oleks nüüd sobiv moment kooli juubeli eel korraldada Täienduskeskkooli vilistlaste seltskondlik koosviibimine. Vastav toimkond loodigi Andres Truuverti juhatusel ning asuti tööde ettevalmistustega. Kõik Toronto Eesti Täienduskeskkooli endised õpilased on kutsutud vanu aegu koolipinkides meenutama ning sõprussidemeid uuendama kokkutulekul, mis toimub reedel, 23. märtsil Toronto Eesti Maja keskmises saalis algusega kell 20.00. Minimaalse sissepääsu eest pakutakse suupisteid, kohvi ja magusat. On kavas ka permanentse vilistlasorganisatsiooni moodustamine. Lähemaks informatsiooniks võib helistada tel. 960-8051. Tulge kõik ja veedame koos ilusa õhtu!

Hukkamiste laine Iraanis

TEHERAN — Lääne-Euroopa elustiili omaks võtnud iraani naised korraldavad Teheranis pidevalt tänavademonstratsioone, millededega nad protesteerivad ajatollah Khomeini korralduste vastu naiste looritamiseks ning nende lääneliku riiete keelu alla panemiseks. Samal ajal on selgunud, et Palestiina araablastel on Iraanis suur pooldajaskond, kes korraldas teisipäeval suure demonstratsiooni Teherani ülikoolis, kus mõisteti hukka president Carteri rahuaktsioon Kairos ja Jeruusalemmas.

Khomeini „revolutsiooniline kohus" jatkab oma illegaalseid kohtuprotsesse endiste juhtivate tegelaste hukkamiseks. Teisipäeval mõisteti surma ja lasti maha kaks kindralit, üks parlamendiliige, endine uudiste agentuuri direktor ja kaheksa teist endist juhtivat isikut. Peaminister Bazargan kavatses illegaalsete hukkamiste pärast ametist loobuda kuid Khomeini veenis teda oma töödpeaministri kapatsiteedis jatkama.

Henn Mäeste 50

Henn Mäeste sündis 12. märtsil 1929 Võrus eesti sõjaväelase perekonnas. Lapsepõlve veetis ta Pärnus ja Tõrvas. Sõjakeeris viis ta perekonna Saksamaale, kus ta peale mitmeid elukoha vahetusi Blombergi Eesti põgenike laagrisse Briti tsoonis peatuma jäi. Seal astus Henn Mäeste Blombergi Eesti Gümnaasiumi.

1947-l aastal siirdus ta vanematega Inglismaale, kus ta immatrikuleerus Londoni Ülikooli juures. 1951-l aastal asus perekond Mäeste ümber Kanadasse, kus Torontos kodu loodi. Esimese töökoha leidis Henn Mäeste Ontario Research Foundationi juures laboratooriumi tehnikuna. Hiljem siirdus ta Canada Packersi teenistusse, kus ta töötas uurimislaboratooriumis. Rööbiti igapäevase leivateenimisega jatkas ta oma õpinguid Toronto Ülikoolis, lõpetades selle keemia alal 1965. Järgnevalt astus ta täisajaliselt Toronto Ülikooli „School of Business'i", mille lõpetas 1967. Pärast lõpetamist kutsuti ta tagasi Canada Packers'i teenistusse keemia osakonda. Praegu juhatab Henn Mäeste Canada Packersi farmatseutilise osakonna turustamist väljaspool Kanadat. Teenistusülesannete raames on ta sooritanud mitmeid maailmareise.

1955-l aastal abiellus Henn Mäeste Malle Sillamaaga, millisest abielust on võrsunud poeg ja tütar.

Henn Mäeste on noorpõlvest saadik olnud kirglik filatelist ning omab eestlastest ühe täiuslikuma margikogu. Juba aastaid on ta olnud Toronto Eesti Filatelistide Seltsi esimees. Pikaajalisd kogemused filateelia alal on teinud temast asjatundja, kes on leidnud ka rahvusvahlist tunnustust. Ta on olnud Torono Caravani pidustuste ajal Tallinna Paviljoni postkontori juhatajaks ning üheks marginäituste organiseerijaks kõikidel Eesti Päevadel ning Balti üritustel.

Henn Mäestel jatkunud aega osa võtta eesti ühiskondlikust tööst. Ta on olnud Kanada Eesti Sihtkapitali üheks juhatusliikmeks selle loomisest saadik, täites laekuri ülesandeid. Kanada Eesti Sihtkapitali kaudu loob eesti ühiskond oma tegevusele tugeva majanduslik aluse. Tubli eestlasena ja majandusmehena on Henn Mäeste veendunud selle organisatsiooni tähtsuses välis-eesti ühiskonna pikaajalises säilumises. Selletõttu ei pea ta paljuks sellel ettevõttele rohkelt oma aega pühendada.

Akadeemiliselt kuulub Henn Mäeste korporatsioon Rotaliasse, kus ta aastate jooksul on täitnud mitmesuguseid ülesandeid.

Juubilarile soovib tema tähtpäeva puhul palju õnne, tervist ja jõudu tema arvukas sõprade pere!

I.S. ja T.T.

TEADAANNE NARVAKATELE JA JÕESUULASTELE. — Kogume 24. märtsil kell 4—6 p.l. Copenhagen restorani, 101 Bloor St. W. sõbralikuks jutuajamiseks ja kohvijoomiseks. — Informatsiooniks helistada 698-1402 ja 769-1696.

KORTERI

leiab üksik naine kuni 72 a. vanuses üksiku mehe juures. Kirjutada slt. „Üksik"

KORTERI PAKKUJAD

Ilus 2. magamistoaga ja rõduga
KORTER
„Eesti Kodus" 6. korrusel
välja üürida.
Tel. 247-3075

Over 100 famous Pianos

Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.

Remeny

HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 • Tel. 363-1966

TEADAAN EESTI MA AKTSIONÄR

A/S Eesti Maja T raline peakoosolek t päeval, 1. aprillil 197 ga kell 12.00 päeval millest kõiki aktsion lahkesti osa võtta.

Päevakorras
1. Koosoleku avamin damine
2. Tegevus ja maja aruanded
3. Tegevuskava ja e
4. Valimised
5. Koosolekul algata sed
6. Läbirääkimised.

Kui ettenähtud kvoorumi kohal ei takse koosolek üks vaatamata kokkut kude arvule.

Neil aktsionäri vad peakoosoleku volituse alusel, on aktsiate hääli üle teisele Eesti Maj vastava volituse k satsioone palume peakoosolekust varustada vastava

Lugupidavalt

N. Valge Esimees

OHIP lagune

OTTAWA — Kan minister M. Begin nada riiklik arsti programm hakkab na paljud arstid programmi raami ning on hakanud tiseerima. Eriti s bub riikliku arsti plaanist Ontario sse kuuluva Bob Rae andmete siendid sunnitud eest maksma jub Tervishoiuministe tas ühtlasi, et kui massiliselt tervis teemist, siis ohus litsuse ja provin mitud kokkulepet dusliku toetuse tid nurisevad, et hoiukindlustuse allub inflatsiooni se eeskirjadele, tidel oma töötas vitud määral.

Üleskutse

Estonia Orkes laulupeo puhul keelpillimängija neda. Helistada H. Kasenurmele orkestri juhile 481-1460 või tull ri harjutustele, kolmapäeval k Majas.

KAASMA

Puhastan kee ning) Teie diiva bad seinast sei oma kodus. — 44

JAAN KATU

Tel. 6

Teeme uusi ja nii linnas

äeste 50

ste sündis 12. märtsil
eesti sõjaväelase pere-
sepõlve veetis ta Pär-
vas. Sõjakeeris viis ta
aksamaale, kus ta pea-
elukoha vahetusi Blom-
põgenike laagrisse Bri-
eatuma jäi. Seal astus
ste Blombergi Eesti
ni.
al siirdus ta vanemate-
ale, kus ta immatriku-
doni Ülikooli juures.
asus perekond Mäeste
adasse, kus Torontos
Esimese töökoha leidis
ste Ontario Research
juures laboratooriumi
Hiljem siirdus ta Cana-
si teenistusse, kus ta
uurimislaboratooriumis.
päevase leivateenimise-
oma õpinguid Toronto
õpetades selle keemia
ärgnevalt astus ta täis-
oronto Ülikooli „School
'i", mille lõpetas 1967.
tamist kutsuti ta tagasi
ckers'i teenistusse kee-
nda. Praegu juhatab
te Canada Packersi far-
osakonna turustamist
Kanadat. Teenistusüles-
mes on ta sooritanud
aailmareise.
tal abiellus Henn Mäes-
ilamaaga, millisest abi-
rsunud poeg ja tütar.
este on noorpõlvest saa-
kirglik filatelist ning
lastest ühe täiuslikuma
Juba aastaid on ta ol-
nto Eesti Filatelistide
nees. Pikaajalisd koge-
teelia alal on teinud te-
tundja, kes on leidnud
ahlist tunnustust. Ta on
ono Caravani pidustuste
na Paviljoni postkontori
ning üheks marginäi-
hiseerijaks kõikidel Eesti
ning Balti üritustel.
äestel jatkunud aega osa
ühiskondlikust tööst. Ta
Kanada Eesti Sihtkapitali
atusliikmeks selle loomi-
ik, täites laekuri ülesan-
nada Eesti Sihtkapitali
b eesti ühiskond oma te-
ugeva majandusliku alu-
eestlasena ja majandus-
n Henn Mäeste veendu-
organisatsiooni tähtsuses
ühiskonna pikaajalises
. Selletõttu ei pea ta pal-
ettevõttele rohkelt oma
endada.
miliselt kuulub Henn
orporatsioon Rotaliasse,
astate jooksul on täitnud
useid ülesandeid.
ile soovib tema tähtpäe-
palju õnne, tervist ja jõu-
arvukas sõprade pere!

I.S. ja T.T.

NNE NARVAKATELE JA
LASTELE. — Kogume 24.
kell 4—6 p.l. Copenhagen
101 Bloor St. W. sõbrali-
majamiseks ja kohvijoomi-
Informatsiooniks helistada
98-1402 ja 769-1696.

KORTERI
üksik naine kuni 72 a.
es üksiku mehe juures.
rjutada silt. „Üksik"

Pianos
Hea klaver on
haegne investeering!
Suur valik tunduva
hinnaalandusega.
Ka rentimine.
adaval kõik muusika
instrumendid.
emeny
OUSE OF MUSIC LTD.
Queen St. West, Toronto
5V 2B6 • Tel. 363-1966

TEADAANNE EESTI MAJA AKTSIONÄRIDELE

A/S Eesti Maja Torontos korraline peakoosolek toimub pühapäeval, 1. aprillil 1979. a. algusega kell 12.00 päeval Eesti Majas, millest kõiki aktsionäre palume lahkesti osa võtta.

Päevakorras:
1. Koosoleku avamine ja rakendamine
2. Tegevus ja majanduslikud aruanded
3. Tegevuskava ja eelarve
4. Valimised
5. Koosolekul algatatud küsimused
6. Läbirääkimised.

Kui ettenähtud kellaajaks kvoorumi kohal ei ole, siis peetakse koosolek üks tund hiljem, vaatamata kokkutulnud osanikkude arvule.

Neil aktsionäridel, kes soovivad peakoosolekust osa võtta volituse alusel, on võimalik oma aktsiate hääli ülekanda mõnele teisele Eesti Maja aktsionärile vastava volituse kaudu. Organisatsioone palume oma esindajad peakoosolekust osavõtmiseks varustada vastava volitusega.

Lugupidavalt

N. Valge — Esimees
K. Marley — Sekretär

OHIP lagunemisohus

OTTAWA — Kanada tervishoiuminister M. Begin mainis, et Kanada riiklik arstiabi kindlustuse programm hakkab lagunema, kuna paljud arstid on loobunud programmi raamides töötamisest ning on hakanud iseseisvalt praktiseerima. Eriti suurel arvul loobub riikliku arstiabi kindlustuse plaanist Ontario arste ning NDP-sse kuuluva parlamendiliikme Bob Rae andmetel on paljud patsiendid sunnitud operatsioonide eest maksma juba omast taskust. Tervishoiuminister Begin kinnitas ühtlasi, et kui arstid lahkuvad massiliselt tervishoiuplaani süsteemist, siis ohustab see keskvalitsuse ja provintside vahel sõlmitud kokkulepet plaanile majandusliku toetuse andmiseks. Arstid nurisevad, et Ontario tervishoiukindlustuse programm OHIP allub inflatsiooni vastu võitlemise eeskirjadele, mis takistab arstidel oma töötasude tõstmist soovitud määral.

Üleskutse

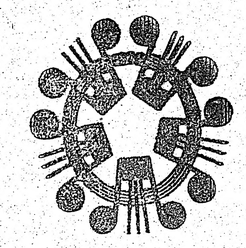

Estonia Orkester palub eeloleva laulupeo puhul kõikidel noortel keelpillimängijail orkestriga ühineda. Helistada orkestri liikmele H. Kasenurmele, tel. 244-4750 või orkestri juhile U. Kookile, tel. 481-1460 või tulla isiklikult orkestri harjutustele, mis toimuvad igal kolmapäeval kell 8 õhtul Eesti Majas.

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Balti „verine aastakümme" lähemale uurimisele

Jutuajamine AABS'i presidendi prof. Ivar Ivaskiga

NEW YORK — „AABS on sõltumatu teaduslik foorum objektiivseks ja erapooletuks uurimistulemuste esitamiseks ja arutamiseks", ütles prof. Ivar Ivask, Balti teadusliku ühingu Association for the Advancement of Baltic Studies president järgmiseks kaheks aastaks, hiljuti antud jutuajamises. Eesti teadlastest on temale eelnenud AABS'i presidendi kohal professorid Jaan Puhvel ja Ilse Lehiste.

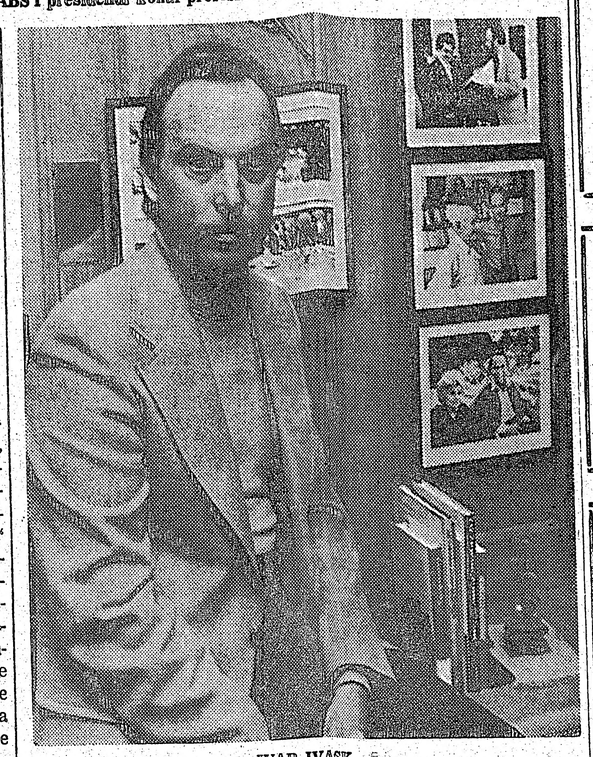

IVAR IVASK

AABS asutati 1968. aastal ja ta on oma kümneaastase tegevuse kestel korraldanud kuus rahvusvahelise ulatusega teaduslikku konverentsi balti küsimuste arutamiseks. Sellele lisaks on korraldatud terve rida erialalisi konverentse, antakse välja neli korda aastas ilmuvat ajakirja Journal of Baltic Studies ning samuti neli korda aastas ilmuvat uudiste bülletääni AABS Newsletter.

Ka on AABS'i poolt avaldatud või osaliselt finantseeritud terve rida teaduslikke publikatsioone.

Kuni kümme aastat tagasi puudus meil taoline teaduslik foorum Balti ala uurimistöö edendamiseks, jatkas dr. Ivask. Balti riikides toimus uurimistöö ideoloogiliste juhtnööride kohaselt, kus näiteks Balti ajaloo „verine aastakümme" (1940—1953, Hitleri ja Stalini ajastu), leidis väga ühekülgse käsitluse. Kommunistlikele lähtekohtadele diametraalselt vastupidistel positsioonidel asusid pagulasühiskonna liikmed, andes oma tõlgitsuse selle väga traagilise aastakümne sündmustest. Ainult haruharva avaldas mõni muulasest teadlane niiöelda kolmanda võimalusena uurimuse, mis üllatas pagulasi oma vahest erineva vaatevinkliga meie lähismineviku ajaloo uurimisel.

Mis nüüd puutub dr. Dietrich A. Loeber'i artiklisse ühes AABS'i Newsletteris, siis on see kirjutis kahetsusväärsel kombel leidnud mõnel pool vääriti mõistmist. Dr. Loeber viibis Nõukogude Liidus teadlasena ja teda paluti edasi anda üksikutele teadlastele informatsiooni AABS'i kohta koos teatega, et nad on teretulnud esinema referaatidega meie konvrentsidel nagu teadlased igal pool maailmast on teretulnud kui nad esitavad teaduslikke ja kvalifitseeritud ettekandeid, milliseid saab diskuteerida.

AABS ei ole kunagi kutsunud akadeemiaid, vaid kontakt on alati olnud üksikutega.

„Meie uks on olnud alati avatud aga kahjuks pole sellest uksest sisse tulnud ükski kodumaine teadlane, mis iseenesest kõneleb väga selget keelt", konstateeris prof. Ivask.

Kuna seoses Toronto konverentsiga möödunud kevadel esines teatavat kriitikat konverentsi ettekannete ebaühtlase taseme kohta, siis juhtis dr. Ivask tähelepanu sellele, et AABS on organisatsioon, mille liikmete enamus tegeleb balti-alaste uurimistöödega oma tavalise akadeemilise leivatöö kõrval, mis võivad olla hoopis teistel aladel.

Kui juudi küsimus Torontos teatával määral nagu varjutas terve konverentsi, siis märkis dr. Ivask, et AABS'i juhatus juba kaua enne Toronto konverentsi oli teinud otsuse, et me peaksime teaduslikult objektiivsel viisil tegelema ka meie lähismineviku valusate probleemidega nn. „verise aastakümne" perioodiga nagu prof. V. S. Vardys on hakanud nimetama ajavahemikku 1940—19553 Baltikumis.

Kunagi ei ole mõeldud, et me räägiksime ainult ühe rahvusgrupi saatusest, vaid mõte oli kogu Baltikumi kõikide rahvusgruppide, eriti eestlaste, lätlaste ja leedulaste, saatusi uurida ja neid traagilisi sündmusi esitada teaduslikul viisil.

Toronto konverentsil möödunud mais selgus kurb tõsiasi, et uurimistöid olid peamiselt teinud juudi päritoluga teadlased, kuna balti teadlased ei olnud veel teinud peaaegu mitte midagi selle ala teaduslikuks läbitöötamiseks ja tulemuste avaldamiseks mõnes lääne suurkeeles. Nii oli meil mõningaid referente, kuid peale dr. Tõnu Parmingu polnud meil balti-poolseid ettekandeid juutide küsimuses.

Toronto konverentsi otsese tulemusena kutsus AABS'i juhatus nüüd ellu komitee dr. V. S. Vardys'e juhtimisel, milline asub selle „verise aastakümne" uurimistöö kavandamisele ja projekteerimisele kaugemasse tulevikku.

Mis Torontos mõnele ebameeldivalt ja valusalt selgus, oli, et kui vähe on baltlased ise teinud teaduslikul pinnal selle perioodi uurimisel.

Just need Torontos esmakordselt käsiteltud lähismineviku küsimused näitavad, et meie ei peaks neid küsimusi emotsionaalselt kartma, eitama või neist eemale hoidma, lausus dr. Ivask. Vastupidi, me peaksime faktide najal näitama, et juudid polnud ainsad, kes kannatasid sellel traagilisel territooriumil nende aastate jooksul, vaid et on veel teisi rahvusgruppe, kelle saatus on olnud sama ränk kui juutide oma. Olgu siinkohal lisatud, et järgmisel konverentsil on vähemalt üks sessioon kavandatud Baltikumi lähismineviku küsimuste arutamiseks ja see tohiks kujuneda üheks huvitavamaks 1980. aasta konverentsil.

Kui AABS'i esimene aastakümme oli konsolideerimise, tutvuste loomise ja aluste panemise perioodiks, siis tahame loota, et järgmine aastakümme AABS'i tegevuses jatkab juba loodud väljaspoole suunatud voolu, ikka suuremat rahvusvahelist osavõttu meie konverentsidest ja meie oma töö suunamist rahvusvahelistesse seostesse, lõpetas dr. Ivar Ivask meie lehele antud jutuajamise.

Vabariigi aastapäev Buffalos

BUFFALO (VE) — Buffalo eestlaste pere tähistas Eesti Vabariigi 61. aastapäeva 24. veebruaril Poola Kadettide peasaalis, Grand tänaval.

Peosaal oli pidulik, poodiumi tagaseina moodustas suur seinast seina ulatuv värviline Eesti-maakaart, mis mõjus võimsalt kuid armsalt-koduselt.

Buffalo skaudid asetasid Eesti ja USA rahvuslipud Eesti riigivapiga kaunistatud kõnepuldi kõrvale ja aktus algas Torontost kohalesõitnud õpetaja Kaljo Raidi ajakohase palvusega.

Aktuse avasõnad ütles Koondise esimees dr. Voldemar Kirss. Aktuse sisustasid peamiselt noored. Gaidide grupp: Karen Aasaru, Tiina Kirss, Helena Otsa, Irja Otsa, Imbi Oja, Piret Oja, Anne Povvat ja Maie Povvat esitasid laulud: „Simman" ja „Oi, minu lemmik". Akordionil saatis lauljaid Virve Otsa.

Aktusekõne pidas üliõpilane Rein Kirss, kes käsitles põhjalikult Eesti metsavendlust peale Teist maailmasõda, tuues võrdlusi Slovakkia partisanide tegevusega. On huvitav jälgida kuidas eesti noored ja vanad ei andnud käest lootust Eesti vabanemise võimalustesse. Noor üliõpilane on sellel alal palju uurimistööd teinud ja huvitav aktusekõne sai suure aplausi osaliseks.

Kõne lõppedes austati Eesti Vabadussõjas Idarinde võitlustes ja metsavendluses langenuid vaikse püstiseismisega.

Pärast aktusekõnet toimus Kaljo Raidi tshellokontsert, mis oli väga meeldiv. Eriti haarav oli Kaljo Raidi enda kompositsioon, mis oli mõeldud Juhan Aavikule tema 95-aastase sünnipäeva puhul. Raidi kontsert võeti vastu suurte kiiduavaldustega.

Tiina Kirss kandis ette sooja sisseelamisega B. Kangro luuletuse „Kojutulek". Aktus lõppes E.V.hümniga.

Ei saa märkimata jätta Kirss'ide perekonna suurt panust aktuse läbiviimisel ja noorte head eesti keelt, kuna vanemad on mõlemad kooliõpetajad Eesti täienduskoolis.

Pärast aktust järgnes samas seltskondlik koosviibimine. Prouade Järveri, Kirssi ja Kotka juhtimised oli valmistatud maitsev soe õhtusöök. Orkestrihelide saatel täitus tantsupõrand tantsijaega. Tantsuvaheaegadel esinesid Buffalo Rahvatantsijad Virve Otsa akordioni saatel. Vahepeal müüdi kõik loteriipiletid ja Olev Järver „avastas" 5 sünnipäevalast, kelledele lauldi „elagu". Rahvast oli palju, nagu ikka Vabariigi aastapäeva puhul. Külalisi oli ka Torontost, Hamiltonist, St. Catharinest ja New Yorgist.

Aastapäeva jumalateenistus toimus pühap., 25. veebr. Holy Trinity kirikus. Jutlustas koguduse õpetaja Joh. Teras. Organist P. P. Lüdig esitas tähtsa päeva puhul sügavasisulist orelimuusikat. Skautmaster Karl Nõmmik korraldas lippude paigutamist ja altar oli kaunistatud pidulikult lilledega.

R. V.

ERIC HARELA, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
331 Sheppard Ave. E. Willowdale
TELEFON 224-0444
Aeg kokkuleppel

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

THORNCREST FORD SALES LTD.
4865 Dundas Street West, Islingtoni juures
Toronto, Ont. M9A 1B2
AUTODE ODAVMÜÜK:
Uued: THUNDERBIRD $6.199.—
MUSTANG $4.599.—
Unto (John) Tolonen
Telefon tööl: 233-1211
kodus: 589-3266

FINNISH DELICATESSEN
(Endine Parkway äri)
461 Queen St. W. — Tel. 363-7676
5 ust läänepool Spadina Ave.
TÄHELEPANU! Uued lahtioleku ajad: esmasp. — reedeni 9—6, laup. 8—4
Palume suuremad leiva ja muude pagaritoodete tellimised sisse anda 2 päeva varem. Aitäh!

B&V INSTALLERS
Installeerime ja parandame
KÜTTESEADELDISI
Läti ettevõte ◎ Hel. õhtuti
V. IVANS 763-3374
R. BULOVS 638-5478

Otsin oma täditütart
Jutta CRICK (neiuna Süda)
Viimane teadaolev elukoht Torontos. Palun kirjutada:
(Mrs.) Elfrieda Benes, 30A Denton St., Hendon S.A. 5014, Australia.
Teated Eestist!

Merike Lugus oma loomingust

Toronto ajakiri „City Woman" pühendab erilise tähelepanu Merike Luguse loomingule

Torontos ilmuv moodne ning tehniliselt ja sisuliselt hästitoimetatud naiste ajakiri „City Woman" pühendab oma viimases märtsi- ja aprillikuu numbris erilise tähelepanu eestlannast maalikunstnikule Merike Lugusele, kelle suur näopilt on ajakirja kaanepildiks ning kelle sulest ilmub ajakirja veergudel artikkel „Kunstniku portree naisena", mida täiendavad veel 13 värvilist fotot kunstniku maalidest.

Merike Lugus annab artiklis siira kirjelduse oma tunde- ja loojamaailmast, oma tõekspidamistest, oma kunstiideaalidest ja ainevallast. Ta mainib, et oma kunstnikuteekonna algfaasis ei olnud tal kindlat ideed, mida maalida ning ta jälgis lihtsat reeglit, et kirjutada ja maalida tuleb seda, mida kunstnik või kirjanik tunneb kõige paremini.

Viimasel ajal arvestab ta oma loomingus väga palju sellega, mida räägivad talle need, kes on tema kunstist huvitatud.

Praegu on ta oma talendi kontsentreerinud naiste maalimisele, kuna naised on alustanud võitlust oma õiguste ja võrdsete võimaluste saavutamise eest. Naiste näod väljendavad väga palju ning annavad edasi teatud läkitusi. Edasi analüüsib Merike Lugus meeste ja naiste vahekordi.

nende vaheliste suhete arenemist ning neid tegureid, mis võivad tekitada vastastikust umbusaldust ja arusaamatusi.

Merike Lugus mainib, et igal ajajärgul on oma teemad. Ta on õnnelik, et tema loomingu periood langeb ajastule, mil naised hakkavad taipama ja viljelema neile avanevaid uusi võimalusi. Nüüd on saabunud aeg, kus naised on hakanud lõpuks edasi andma oma tundeid ja elamusi sõnades, maalides, muusikas ja filmis, kinnitab kunstnik oma artikli kokkuvõttes.

*

Samas ajakirjas on toodud lühiintervjuu ka teise eestlannaga — Kristine Wookey'ga, sündinud Lepik. Kristina Wookey tegutseb äri alal ning omab kaks äri Toronto esinduslikus ärilinnaosas Yorkville Avenuel. Nagu jutuajamisest selgub on Kristine Wookeyl neli kodu — üks neist asub Torontos, teine Toronto lähedal maal Hockley Valleys, mis on ta lemmikkoduks, kolmas Vahemere ääres Itaalia rannikul ja neljas Kariibi mere saarel. Kuna Kristine Wookey on ka oma äride mänedzher, siis on tal palju tööd oma ettevõtete juhtimisega. Intervjuus mainitakse, et Kristine on suur kirjandushuviline ja otsustas aastapäevad tagasi ise kirjutama hakata, töötades praegu ühe näidendi viimistlemisel.

Merike Luguse näitus Torontos

Merike Luguse maalide näitus Toronto avatakse eeloleval laupäeval, 17. märtsil Torontos Estee Gallerys, mis asub 198½ Davenport Road. Näituse avamispäeval on võimalik kella 1-st kuni kella 6-ni p.l. kohata kunstnikuga. Näitus on avatud igal teisipäeval, kolmapäeval, neljapäeval, reedel ja laupäeval kuni 5. aprillini.

VÄRSKE LOOMULIK
MESI
müügil 2-, 4-, 14- ja 30-naelalistes nõudes.
Tel. 447-2539 (Eerme)

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

SPORT

Kergejõustiku-radadelt

Euroopa meistrivõistlused siseruumis toimusid Viinis. Teivashüppes poolakas Wladislaw Kozakiewicz saavutas uue Euroopa sisevõistluste teivashüpperekordi 5.58. Talle järgnesid kaks venelast tulemusega 5.45, neli meest hüppasid 5.40.

1500 m jooksus oli esimene iirlane Eamonn Coghlan ajaga 3.41,8, sakslane Wessinghage sai ajaks 3.42,2 ja inglane John Robson 3.42,8.

60 m tõkkejooksus oli esimene ida-sakslane Thomas Munkelt ajaga 7.59, teiseks jäi soomlane Arto Bryggare uue Soome rekordiga 7,67, mis tõstis ta maailmatabelis kuuendale kohale.

Kolmikhüppes saavutas venelane Gennadi Valjukevitsh jälle 17.02, teiseks jäi venelane Anatoli Piskulin 16.97 ja kolmas eestlane Jaak Uudmäe 16.91.

800 m tuli esimeseks hispaanlane Antonio Paez tagajärjega 1.47,4, teiseks bulgaarlane Binko Kolev 1.47,8, kolmas ungarlane Andras Parocsai 1.48,2.

Kaugushüppes oli esimene Vladimir Tserelev 7.88, teine venelane Valeri Podluzhni 7.86, kolmas ida-sakslane Lutz Franke 7.80.

3000 m jooksus saavutas esikoha shveitslane Markus Ryffer 7.44,5, teine lääne-sakslane Christoph Herle 7.45,5, kolmas venelane A. Fedotkin 7.45,5.

Kõrgushüppes võitis venelane Vladimir Jashtshenko tagajärjega 2.26. Kuulitõukes oli esimene soomlane Reijo Ståhlberg 20.47. Naiste kõrgushüppe võitis ungarlanna Andrea Matay 1.92.

Spordiuudiseid kodumaalt

Permis peetud N. Liidu maasportlaste kergejõustiku sisevõistlustel näitas Leli Lepik head vormi ja saavutas kaks esikohta: 100 m jooksis ta tagajärjega 14,1 ja 60 m kordas ta Eesti sisetippaega 8.3. Samal võistlusel saavutas kolmanda koha Maie Uudmäe kaugushüppes 5.88-ga, neljandaks jäi Tiia Tamm viievõistluses 3630 punktiga. Tõkkejooksus saavutas Uudmäe teise koha tulemusega 8,5, teiseks tuli Katrin Rehemaa 800 m jooksus ajaga 2.14,1.

o

Samal ajal kui Prantsusmaal Boulogne-Billancourti 25 m ujulas peetud rahvusvahelisel ujumisvõistlusel Kaire Indrikson sai naiste 100 m seliliujumises 1.05,51-ga kuuenda koha, püstitas Tallinna ujumiskoolist võrsunud venepärase nimega Marina Trofimova kaks Eesti rekordit: 400 m kompleksujumises 5.02,06 ja 200 m kompleksujumises 2.23,87. Mõlemal alal esimesena lõpetanud kanadalanna Nancy Garapick saavutas vastavalt 4.42,45 ja 2.15,35, kelle järel oli teine kanadalanna Joan Baker, ajad vastavalt 2.18,47 ja 4.51,30 ning kolmas ameeriklanna Ann Tweedy, ajad 2.18,93 ja 4.53,99.

*

Raplas peetud õhkrelvade võistlusel olid eriti heas vormis naislaskurid. Just N. Liidu ulatusega võistluselt naasnud Liivi Erm laskis suurepäraselt 99, 98, 99 ja 97, kokku 393 silma. See on kahe silma võrra parem Baiba Zarinale kuuluvast N. Liidu ja maailmarekordist ning on võrdne meeste tippmargiga. Teisele kohale jäi A. Nigul 391, kolmas A. Oberg 385, neljas R. Jõgila 381. Ka õhupüstolist laskmises olid naised edukad, esikohale tuli Piret Pihel 368 silmaga. Meestest võitis Enn Rohumets 382 silmaga.

o

Eesti tennismängijail pole praegu suuri nimesid. Aastavahemikus koostatud N. Liidu kümne parima nimekirjas pole ainsatki eestlast. Parim naismängija on 14. kohal olev Tiiu Parmas, edasi on 27. kohal Elena Lapimaa, 60. Katrin Alvin, 98. Karin Pedak. Meestest on parim 16. kohal olev Sven Eving, 18. kohal on Peeter Lamp, 22. Ervin Lange, 31. Alar Milk, 32. Tiit Kivistik, 44. Hindrek Sepp, 56. Villem Lapimaa, 59. Ülo Vatsk, 87. kohal Kaarel Tamm. Esmakordselt koostati paremustabel ka noortest kus eesti tütarlaps Katrin Alvin on 12. kohal, Kaja Toor 34. (A-klassis). Poistest on samas klassis parim 19. kohal olnud Jaak Issak.

---

o Eesti Päevalehe pressifotograaf Michael Lepper esitas pressipilte Stokholmi eestlaste elust ja tegevusest viimase veerandsajandi jooksul EPL ja Kultuurikoondise abiga teostatud erinäitusel.

RISTSÕNA NR. 988

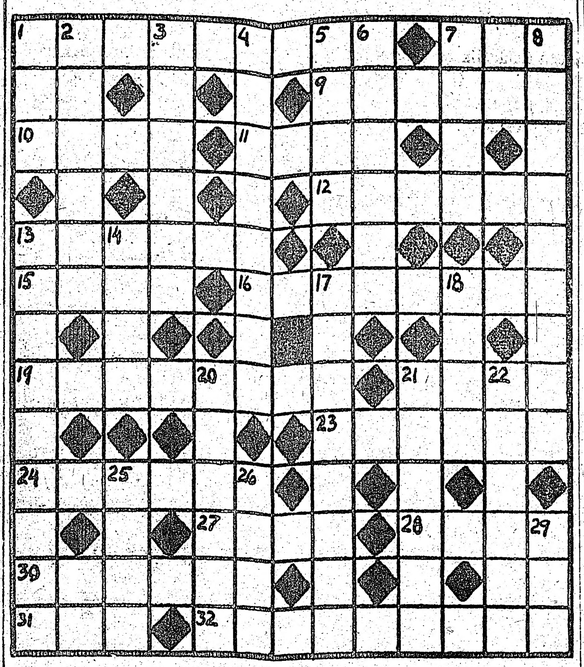

Põikread: 1. Riigipea tiitel, 7. Sel kuupäeval — lüh., 9. Planeet Jupiteri kaaslane, 10. Jala osa, 11. Täheke (kirjavahemärgina), 12. Otsimine, 13. Kohanimi Harjumaal, 15. Tuntud õppeasutus Inglismaal, 16. Eesti sõjaväe ülemjuhataja, 19. Teatris esinema, 21. Hiiumaa võõrkeelne nimi, 23. On müüa, 24. Väike luuletus, 27. Looma kehaosa, 28. Suur saal, 30. Mägismaa Kesk-Aasias, 31. Meelitussõna, 32. Osa inimkehast, käändevormis.

Püstread: 1. Inglise mehe- ja naisenime lühend, 2. Trükitoode, 3. Lõunamaine puuvili, 4. Üksikasjaline, 5. Rooma keiser, 6. Tuttav, teada, 7. Praht, rämps, 8. Sageli esinev kuritegu, 13. Keedetud toit, 14. Eesti karikatuuri meister, 17. Orientaalne, 18. Terariistad, 20. Sädelev, 21. Elektrimootor, 22. Õõnesmõõt anglosaksi maades, 25. Katab maad talvel, 26. Mitte sile, 29. Kütis.

RISTSÕNA NR. 987 LAHENDUS

Põikread: 4. Blokk, 7. Parem, 9. Kasak, 11. Bata, 12. Enam, 13. Seal, 14. Osavus, 16. Valge, 17. Osta, 18. Maast, 20. Mari, 23. Alpid, 26. Murdma, 29. Roll, 30. Viro, 31. Avio, 32. Kenad, 33. Pikki, 34. Uudis.

Püstread: 1. Ilma, 2. Ikkes, 3. Tabel, 4. Betlem, 5. Kana, 6. Camus, 8. Raag, 10. Savo, 13. Sadam, 14. Orava 15. Stiil, 19. Tarvis, 21. Ruven, 22. Irin, 24. Loik, 25. Plokk, 27. Drau, 28. Modus, 31. Apis.

Välis-Eesti luuletajaid kodukootud väljaandes

Kodumaalt saadud usaldusväärseil andmeil on seal ilmunud omaabi raamatukogu nr. 2 seeria „Keelata sõna ei saa! Surmata sõna ei saa!" nr. 2, VVV väljaanne.

Tsensuurivabas väljaandes, nagu tegijad seda nimetavad, ilmus Eestis enne jõule Arved Viirlaidi luuletuskogu „Jäätanud peegel" (1962) ja Arno Vihalemma „Consolationes" (1961). Mõlemad raamatud on varustatud lühiandmetega autorite elust ja loomingust.

Niisuguseid omatehtud raamatuid on lubatud teha ainult kirjutusmasinal kopeeriga paljundatult kuni 49 eks. Varem on samas seerias nr. 1 ilmunud Kalju Lepiku „Kivimurd" (1958), Bernard Kangro „Veebruar" (1951) ja „Puud kõnnivad kaugemale" (1969).

o Veebruari keskel toimus Stokholmis Jüri Jürgenthali poolt lavastatud Hjalmar Bergmani romaani järgi dramatiseeritud „Farmor och Vår Herre" (Vanaema ja meie Issand) esietendus. Etenduse puhul kirjutatakse, et „Jürgenthal näitas, et ta oma eesti tagapõhjaga mitte ainult ei lugenud vana tuntud rootsi teksti uute, intelligentsete silmadega vaid tal oli ka loova näitejuhi võime oma visiooni teostada".

ILMUSID JA ON MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

Einar Sanden

„MITME NÄO JA NIMEGA"

Dokumentaalteos andekaimast eesti soost spioonist Arthur Haman — Juhan Tuldavast, kes „põgenes" 1955. a. Rootsi ja saavutas pagulaskonna usalduse, kuni 1963. a. N. Liitu tagasi läks. Autori uurimine põhineb paljudele dokumentidele ja isiklikele kokkupuuteile.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 senti

Einar Sanden

„KGB CALLING EVE"

See on mõned aastad tagasi eesti keeles ilmunud ja suurt tähelepanu leidnud dokumentaaljutustuse „KGB kutsub Evet" inglise-keelne väljaanne. Eestikeelse teose ilmumisel nimetati seda rohkem kui tõesti sündinud looks, vaid hoopis kõigile kodumaad külastajaile vajalikuks käsiraamatuks. Võõrastest rahvustest sõpradele oleks see heaks näiteks KGB agentide tööst turistide hulgas.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 senti

Hanno Kompus'e

„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."

Hind $11.—, saatekulu 85 c.

Müügil „Vaba Eestlase" talituses

MÄRT RAUD

RIIGIEHITAJA KONSTANTIN PÄTS 1874-1956

Raamat on kauni välimusega, arvukad fotod kirjeldavad seda, mis raamatus sõnadega ütlemata on jäänud. Teos on hea tutvumiseks oma rahva ajalooga. Ka siis kui see ennegi on teada, on selles M. Raual mõndagi, mis seni teadmata ja uus, mille analüüsimisel president K. Pätsi isik ja elutöö veelgi suuremana esile tõuseb.

174 lk. $18.00, postiga $1.00 saatekulu

SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

TÕNIS ja MAI MIGAGU

MEIE MEHED KUI METSAPULLID

Romaan vanast armsast Pärnust

29.

Protsessipäeval täitus kohtusaal varakult. Lülli jant oli määratud esimeseks. Kohal oli ka stenograaf, kelle olin kutsunud Tartust välja.

Kohus ilmus tagatoast — kõik tundmata mehed. Kui eesistuja kuulutas välja Lülli kaebuse, asusid võre taha ühele poole Saarepera, teisele poole Lüll ja v.Kloth. Aristokraatne saksa advokaat nurgaadvokaadi volinik! See valgustas olukorda kui välk pimedust — protsess oli lavastatud sakslaste poolt!

Kohtu katse vastaseid lepitada nurjus — Saarepera ei nõustunud vabandust paluma. Kui v.Kloth oli kaebust põhjendanud, kutsuti ette tunnistaja, tööline Vana-Pärnust, kes seletas, et ta tunnud kirjutuses Lülli ära peltskasuka järele.

Sarepera küsis tunnistajalt, mida nimetatakse peltskasukaks.

„Lühikest ilma pealisriideta poolkasukat."

„Kas peltskasukat kannab ainult kaebaja Lüll?"

„Taludes on see laialt kasutusel, aga ülesostjate hulgas, kes sõitjatel vastas käivad, kannab seda ainult Lüll."

„Kirjutuses on antud veel teine tunnus — nõbinina. Vaadake härra Lülli nina! Minu arvates nimetab rahvas niisugust nina kurgiks."

„Jah, kurk on see küll!" Naeruvine jooksis üle tunnistaja näo.

„Palun tunnistajat seletada, mis oli selles kirjutuses haavavat, kas peltskasukas, nõbinina või jutuajamine vastutulevate talumeestega?"

Tunnistaja kõhkles ja vastas:

„Mispärast ülesostjaid mõnitada — nad tahavad ka elada ja teenida. Kas nad on halvemad kui poepidajad või turukaupmehed, kellest ajaleht midagi ei kirjuta?"

Tunnistaja vesistas kaebust niivõrd, et v.Klothil oli raske seda uuesti põhjendada kui auhaavamist. Ta kõneles vaid üldsõnaliselt, kuidas ajalehed tungivad inimeste eraellu, halvustavad nende tegevust ja välimust.

Saarpera tarvitas oma kaitsekõnes naljatooni. Ta imestas, miks kaebaja tunneb end laimatuna. Peltskasukas on tavaline riietus, ülesostja ja nurgaadvokaadi elu kutsed ei ole kumbki inimesele häbistavad ja pealegi ei oma härra Lüll näos nõbinina, vaid kurki.

Pärast lühikest nõupidamist kuulutas kohus otsuse: Jaan Karu mõistetakse kaebaja Julius Lülli solvamise pärast kolmeks päevaks aresti, misjuures otsus on lõplik.

Eesistuja kuulutas istungile pooletunnise vaheaja.

Gabriel Poska kutsus meid ismaeliga kõrvale ning ütles:

„Kas mõistate, mida me praegu läbi elasime? See oli kohtuparoodia! Protsess oli ette otsustatud, sest niisuguse materjali põhjal ei saa ükski jurist süüdistada! Kohus ei koosne ometi idiootidest! Ta on mõjutatud, kas ära ostetud või komplotti veetud.

Pange tähele! Karu tahetakse panna andeks paluma, misjärel asi ei tulekski arutusele. Lülli protsess kisti karvupidi sisse, et mind hoiatada: kui me ära ei lepi, mõistetakse Karu süüdi, ükskõik mida ma ta kaitsjana ette toon. Pikk vaheaeg korraldati selleks, et anda meile võimalust kaebajaga läbi rääkida."

Karuga olin arutanud ka leppeküsimust. Ta jäi kindlaks:

„Ei mingit Canossat! Tulgu, mis tuleb!"

22. Brackmanni uulits

Kui kohtunikud sisenesid ja linnavalitsuse kaebus välja kuulutati, asusid süüdistaja poolele Riia kuulsamaid advokaate v.Riesenkampf ja Pärnu v.Kloth, kaebealuse poolele Gabriel Poska.

Eesistuja küsis, kas pooled ei soovi leppida. Von Kloth vastas, et linnavalitsus on nõus, kui kaebealune võtab kohtu ees ja oma ajalehes teotavad väljendused tagasi ja palub linnavalitsuselt vabandust. Poska vastas, et tema klient ei leia põhjust vabandada ega võta midagi tagasi. Kohtunike ja vastas-advokaatide nägudele ilmus süngeid varje.

Eesistuja proovis veelkord õnne, küsis, kas pooled ei soovi läbirääkimisteks uut vaheaega. Kumbki pool ei avaldanud sellist soovi. Tunnistajad vannutati ja saadeti tunnistajate-tuppa. Waldhofi kõmuline reovee-protsess läks käiku.

Advokaat v.Riesenkampf põhjendas pikemas sõnavõtus linnavalitsuse kaebust, milles sisuliselt ei leidunud uudist.

Algas meie tunnistajate ülekuulamine. Kõik kõnelesid seda, mida iga pärnakas teadis.

Kalurite seltsi esimees tõendas, et Waldhofi vabriku poolt vette lastud mürkide tõttu on kalad kadunud nii jõest kui ka merest linna lähedal.

Pansionipidaja rääkis jõevee vängest haisust, mis tungib supelrajoonini, peletades suvitajad ja hävitades kuurordi.

Majaomanik Waldhofi naabrusest seletas, kuidas suits, tahm ja jõevee läkastamapanev lehk matavad hinge ja teevad elu võimatuks.

Nende tunnistajate täienduseks esitas Poska laboratooriumi tõendi jõevee roiskumise kohta ja palus lugeda see ette.

Järgnes sensatsioon — tunnistajaks kutsuti linnaarst dr. Hermann. Saalis tekkis pinev vaikus: mida julgeb linnavalitsuse teenistuses seisev saksa arst ütelda Karu kaitseks?

„Kas tunnistaja on ametlik linnaarst?" küsis Poska.

„Jah, olen."

„Kas olete uurinud ja analüüsinud Pärnu jõe vett?"

„Olen teinud seda kaks korda põhjalikult. Võtsin veeproove ülevalt- ja altpoolt Waldhofi vabrikut, märkisin üles ka tähelepanekud jõe fauna ja floora kohta."

„Kas tegite seda linnavalitsuse ülesandel?"

„Ei. Linnavalitsus ei andnud mulle selleks mingit korraldust. Tegin seda kui linnaarst, kelle kohus on hoolitseda linnaelanike tervishoiu eest. Tõuke sain ka „Postimehe" toimetaja Karu kirjutustest jõe rüvetamise ja mürgitamise kohta."

„Palun teatada kohtule, mida teie uurimused näitasid!"

Linnaarsti aruanne oli masendav — mürgitatud vee tõttu on jões hävinenud peale kalade ka kogu taimestik.

„Kas teie kui ametlik linnaarst teatasite oma uurimuste tulemustest linnavalitsusele?"

„Jah, esitasin aruanded."

„Kas teate, mida võttis linnavalitsus teie aruannete põhjal ette?"

„Mitte midagi. Mulle üteldi: uurimus ei ole tehtud linnavalitsuse korraldusel, seepärast ei huvita see linnavalitsust."

Vastaspool tunnistajale küsimusi ei esitanud, von Kloth vaid vahtis arsti tigedate silmadega.

Viimaseks tunnistajaks oli Tartu Laenu-Hoiu Ühingu raamatupidaja Kõiva.

„Kas tunnistaja on elukutselt raamatupidaja?"

„Olen pidanud seda ametit üle kümne aasta."

„Kas olete olnud ka Waldhofi raamatupidaja?"

„Jah, kaheksa aastat."

„Missuguseid raamatuid te pidasite?"

„Personali palkade raamatut."

„Kas mäletate, missuguseid summasid sai direktor Oskar Brackmann vabrikult?"

„Palka 25 000 rubla aastas, peale selle 8000 rubla kasutamiseks oma äranägemise järele."

„Kas direktor Brackmann esitas selle raha kohta aruandeid?"

„Seda ta ei teinud ja seda temalt ka ei nõutud."

„Kas keegi muudest direktoreist ka sai sääraseid summasid?"

„Ei, mitte keegi, ainult direktor Brackmann."

Poska kummardas kohtu poole: „Rohkem mul küsimusi ei ole."

Advokaat v.Riesenkampf küsis kiiresti:

„Miks tunnistaja loobus niisugusest heast kohast kui vabriku raamatupidaja? Kas teid mitte ei vallandatud?"

„Lahkusin haiguse tõttu — mu nõrgad kopsud ei kannatanud vänget haisu. Siin on vabriku atestatsioon mu ustavuse ja hoolsuse kohta."

Von Kloth: „Kas haigus ei ole mitte tunnistaja mälu nõrgestanud? Mõtelgu ta järele, kas direktor Brackmann ei saanud neid summasid mitte kultuuriliseks otstarbeks?"

„Vabrikuvalitsuse korralduses seisis selge sõnaga: linnapea O. Brackmannile kasutamiseks oma äranägemise järele."

(Järgneb)

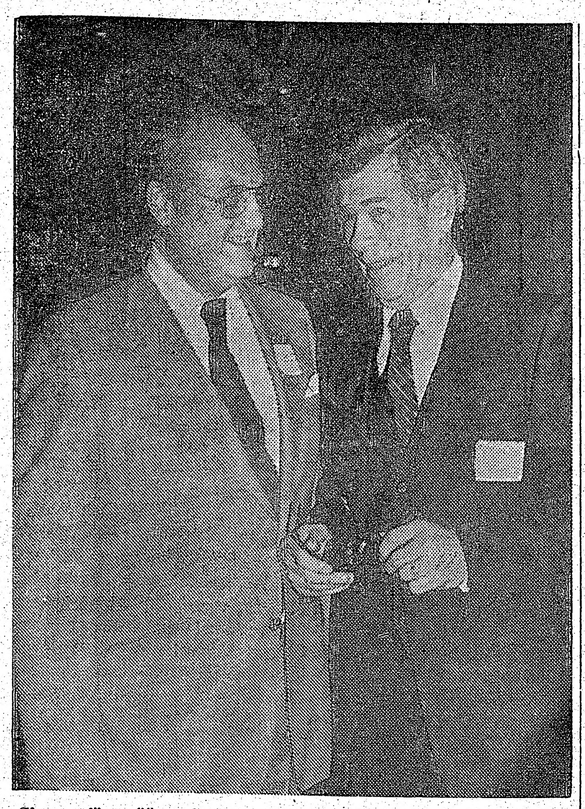

Simcoe järve äärse Georgina piirkonna linnapea J. Dales (paremal) külastab alati eestlaste üritusi ja peab eestlastega tihedaid kontakte, kuna tema administratsiooni alla kuuluval maa-alal elab palju eestlasi. Fotol on J. Dales jäädvustatud Toronto Eesti Majas Eesti Vabariigi aastapäeva puhul korraldatud vastuvõtul, kus ta vestleb Ontario tööminister dr. R. Elgie'ga.

Foto: Vaba Eestlane

Ivar Ivaski luulemaailm

I Eesti Muusikakonverentsi kavas oli kaks kirjanduslikku sündmust. Mõlemas oli kaastegev luuletaja, kriitik ja toimetaja Ivar Ivask. Esimene konverentsi sissejuhatav sündmus oligi kirjandusõhtu, mille avas Eesti Kunstide Keskuse president Stella Kerson ja kus kõnelejat tutvustas Urve Karuks, kes andis mõned teetähised toimetajana ja luuletajana tuntud I. Ivaskist, peatudes jõuluks ilmunud valikogul „Elukogu", kus on ka ta oma väga õrnaiseloomulised sulejoonistused.

I. Ivask ütles, et tänase õhtu eesmärk ongi „Elukogu" tutvustamine, sest alles nüüdse valikogu puhul on talle selgunud, et aeg mõtestab luuletuskogu. Ta ütles, et raamatus on palju eluloolist selles mõttes, et see pole surma ega viha kogu. Pagulasluule peateemad on pagulasprobleemid oma dissonantsidega, kuid viha lõikab meid ära armastusest.

Puudutades pagulasluulet ta ütles, et igale pagulasluuletajale on kaks suurt eelkäijat — Ovidius (satiir, nostalgia) ja Dante (armastuse traagika).

I. Ivask ütles, et „Elukogus" ta teeb läbilõikeid. See on pagulasluule, kirjutatud kellegi poolt, kes ei ela omal maal. Need on tihti sisemised dialoogid autori ja ta enese mina vahel, mis väljendub ka reisiluules. Kuid „Elukogu" läbib tervenisti elu teema, sündimine, ümber- ja uuestisündimise teema läbib kogu raamatu.

Ta küsis: kellele luuletaja pühendab oma vabaduse, kas armastusele või vihale? Kui pagulane ei juurdu enam oma meeles, oma keeles, kus ta siis peaks veel juurduma? Kas tahame ajaloos vildakalt edasi liikuda või uues keskkonnas viljastavalt elada.

„Elukogu" autor elab eksiilis, aga pole pühendanud kogu indu pagulasprobleemidele ega selle vihale, vaid on elu allikaid hoidnud viljastavaina igasse maailmakaarde.

„Elukogus" on seitse osa, mis kasvanud välja viiest luuletuskogust ja põhiliselt ta arvabki, et on kahekümne aasta jooksul viies kogus kirjutanud kokku ühe teose, mis nüüd „Elukogus" on saanud uue kompositsiooni, kuhu kõik luuletused ei mahtunudki.

Ta seletas, et esimene osa on autobiograafiline. Ta on sündinud liikumise tähe all. Ta pole olnud pagulane, vaid väliseestlane, kel jäi ära dramaatiline äralõikamine kodumaast. Ta ütles, et oli vaimselt teadlik, et ei asu omal maal. Segaabielust väljaspool kodumaad sündinuna, kes pole eesti koolis käinud, võis küsida kas sa siiski oled eestlane? Ta olukord noorena oli sama, kui praegused eesti noored kogevad, kes küsivad kuidas jääda eestlaseks maailmas.

Ta lisas siiski, et ringlev liikumine igas suunas tähendab ka liikumist selle juurde tagasi kust on lahkutud.

Teiseks osaks on „aeg kui ruumi veresoon". Suures ruumis tuksub aeg, mis on uue elu veresoon. Lapsepõlve Rõngu on koht kust kõik algas. See on päikserõngas, seeme mis ei lõpe selle ilmaga, nagu illustratsioonid on samaaegselt mikro- ja makrokosmilised. Liikumise suunast virvendav tähetäpike on tihti märgatav. „Elukogu" üks võtmeist ongi teemade grupp päikserõngast virvendava täpini, koduseks ja omaseks saamine maailmas, maailma omaseks tegemine kosmilise lähendamise kaudu. Kuid selles leidub autobiograafilisi ja visuaalseid teri Lõuna-Eestist, kodumaast, maisest surmast ülemaise teeni.

Ta seletas et ta joonistused peegeldavad sedasama struktuuri, kuna luuletajate sügavaim soov on luua oma maailma. Ühe luuletuse loomine pole raske, kuid raske on luua luuletajale omast maailma.

„Elukogu" vanim luuletus on kirjutatud 1958. aastal Vaahersalos, Soomes ja viimane 1978. a. Colorados.

Seal mägedes ta vaatab tagasi oma kahekümnele loomingulisele aastale. Nende kahe luuletuse vahel liigub „Elukogu", kus Soomel on väga tähtis osa. Selle kõrval on aga tähtsus lembeluulel abiellumisel läti poetessiga. Et „Elukogu" teoks on saanud, on suures osas abikaas teene, kes eesti keele ära õppis selleks, et Ivaril oleks omakeelne ümbrus. Teine armastus oli Soome. Armastus on aga alati uuestisündimise märgi all, peame minema tagasi elu ja armastuse allikate juurde, sellelt kivid veeretama.

Ta vaatles lühidalt veel viit järgnevat osa. Ta rännuluule pole mitte soov näidata, kui paljudel maadel on käidud, vaid kodususe otsimine. Ta esitas katkeid igast osast, viimasena aga luuletuse „Helise helisev sõnatus" kus ta katsub helidest kaugemale jõuda; see on pühendatud Mart Saare mälestuseks.

Lõpuks esitasid Kristi Allik lauljana, Nora-Mall Kerson viiulil, R. Madalvee flöödil, K. Viinamäe klaveril ja Anne Liis Tüll plakati kandjana Kaljo Raidi helitöö I. Ivaski sõnadele „Kooskõlas kõigiga".

Quo vadis, Alberta?

I

Kanada kaks provintsi, Quebec ja Alberta on olnud föderaalvalitsusele peavalu tekitajad juba mõnda aega. Quebec ähvardab Kanada ühtsust poliitiliste mahinatsioonidega ja Alberta trumbiks on nende õli ja gaas. Õli leidub siin maa all ja maa peal. Viimast töödeldakse rapsi („rapeseed") põldudelt, mis on väga sobiv plasti töötlemiseks. Maa-alused „õlikuningad" on loomulikult selle vastu ja vastastikune „rahapaja" kahjutuks propageerimine annab ennast juba Alta massmeedias tunda. Maapealseid „õlikuningaid" toetab kõvasti Alta Environment Ministeerium.

Põllumajanduse ministeerium on veel kahevahel, sest „rapseed'il" on sama omadus mis oli linal Eestis — ta kurnab maad.

Kõik see jõukus meelitab Albertasse ahneid inimesi, kelle sihiks ei ole mitte provintsi ülesehitamine, vaid selle „lüpsmine". Albertalaste suhtumine neisse peegeldab siinse massmedia pealkirjades, nagu „Ahned välismaa pangad kipuvad Alberta meepottide juurde", „Välismaa ehitusfirmad söövad Alberta ehitajate profiite", jne. Samuti ruttavad siia Ida-Kanada töötud. Pärale jõudes lejavad nad eest täpselt sama olukorra kui idas.

Alberta ei taha ida töötuid, ta vajab kutseharidusega inimesi ja ettevõtlikke pioneere. Suur puudus näiteks on siin optometristidest. Provints saadab tudengid Waterloo ülikooli, kus on ainuke optomeetria fakulteet Kanadas, aga ülikooli lõpetades ei tule nad jõukasse Albertasse tagasi, vaid jäävad tegutsema Ontarjosse! Et olukorda päästa, otsustas valitsus asutada optomeetria fakulteedi Alberta ülikooli juurde.

Kurvem lugu on „välismaa" ehitajatega.

Alta on noor provints ja selline provints Kanadas, mis on rajatud Euroopa taluinimeste poolt, kes tulid siia n.ö. paljaste kätega, et metsa muuta põllumaaks. Selle tagajärjel kannatab Alta ehitusstiil mineviku hädavajalikkuse mõju all. Enamus maju on ehitatud Rootsi „villa" stiilis — lihtsad, väikesed, otstarbekohased, ristkülikud, sageli lameda katusega ja räästaaluseta (overhang) Majad on harilikult puust, krohviga ületõmmatud.

See odav ehitusviis ja kõrged majade hinnad on siia meelitanud ahneid ehitajaid. Tulemuseks on majade üleproduktsioon, mis on ehitajate profiidid alla surunud.

Kõikjal linnades ja külades on rajoonide kaupa müümata vastehitatud elamuid.

Ajalehed on tulvil üüri ja müügikuulutusi ja taolised „ekstrad" nagu tasuta mikrolahjud, vaibad, külmutuskapid, ahjud ja 3 kuu vaba üüri, on tavalised nähted. See ehitusmaania ei lasknud Albertas väljaareneda stabiilsemat ja esteetilisemat ehitusstiili. Paremates rajoonides on ostjate silmapetteks kasutatud ehitusel kolme või enam ehitusmaterjali ja rohkeid asjatuid „ilu" nurki, seinu ja tasemeid, mis lühendavad hoone vastupidavust ja esteetilist väärtust. Jõukaid albertalasi see muidugi ei häiri, nende „villad" on „custom" ehitused, kus on kasutatud palju nägusat Briti Kolumbia punast seedrit ja kindlasti ka arhitekti.

Imestada tuleb ainult seda, et Alberta „omamaa" produkt — mägikuuse ümmargused palgid — ei ole läbi löönud linnades — küll aga maal suvilate rajoonides.

Nendele ahnetele „välimaalastele" lisaks kummitab albertalaste föderaalvalitsuse ja vaesemate ida-Kanada provintside sihikindel katse saada osa Alberta jõukusest. Ja Alberta elanikud on muutunud üsna arrogantseiks ida-kanadalaste suhtes. Uhkus oma jõukuse üle on kahjustanud tööka Alberta pioneeri iseloomu sedavõrd, et ta on muutunud isekaks ja hoolimatuks isegi oma inimestega suhtlemiseks. Ida-kanadalastele pannakse sageli nimeks „eastern bastard", mis tekitab loomulikult paksu verd. Eriti veel, kui mõtelda sellele, et Alberta nägus, moodne ja võimas internatsionaalne lennuväli Calgarys on ehitatud föderaalvalitsuse kulul. Hiljutine otsus, laiendada ka Edmontoni internatsionaalne lennuväli, teostatakse samuti föderaalvalitsuse rahadega.

Paistab, et föderaalvallitsus on hakanud meelitama jõukaid albertalasi nii nagu seda tehti quebeclastega, mis valmistas teed ainult ülbusele ja ähvardustele lõhkuda kanada ühtsust

Mida tehakse siis Alberta jõukusega? Heritage Fund, kuhu läheb 30% kõikidest õlituludest, on paisunud 4 miljardi (1978. andmed) dollarile. Seda raha kontrollib Alberta provintsivalitsus eesotsas peaminister Peter Lougheed'iga. 20% sellest kasutatakse „Wintario" eeskujul igasugusteks projektideks, mis nõuavad kinnitamist seadusandliku kogu (Legislature) poolt. Ülejäänud summadega käitub valitsus oma äraarvamise järgi. Peamiselt investeerib valitsus seda tulutoovatesse tööstustesse ja laenab seda teistele provintsidele. Senini on seda laenatud New Brunswicki, Nova Scotia, Newfoundlandi ja Manitoba provintsidele.

Kuna Lougheedi partei „konservatiivid" on provintsis väga tugev, siis kasutatakse seda raha ka valimiseelseks „meetilgaks". Valimised on nüüd ees ja Lougheed teatas, et ta annab Heritage Fundi summadest linnadele ja valdadele nende võlgade vähendamiseks! Calgary linnapea kummardas ja tänas! Edmontoni Cec Purvis oli aga hoopis tänamatu!

Tema arvates oli see poliitiline manööver ja ta leiab, et Edmontonile on palju rohkem vaja kui valimiseelseid annetusi, et linna ülesehitada ja probleeme lahendada. (Cec Purvis on liberaal!).

Millises olukorras on linnad ja vallad? Edmontoni südalinna ligiduses on lugematuid väikesi elamuid, mis on riigistatud, et valmistada maad suurehitustele. Südalinna suurehituste hulka kuulub imelikul kombel hulk korterimaju. Endise postkontori asemele kerkis samuti korterimaja, mis võttis oma alla kalli krundi, kuhu oleks sobinud palju paremini mõni asutus. Linna poolitab N. Saskatchewani lai ja sügav jõgi, millest üle viivad sillad vajaksid uuendamist..

WALLY JOHANSON

ESTO-80 REISIBÜROO

Olete mõelnud talvisele lennule lõunapäikesesse või suvisele reisule Euroopasse?

Kuhu te ka minna sooviksite, on võimalik et P. LAWSON TRAVEL büroo reiside nõuandjad on selle kohaga juba tuttavad ja selletõttu oskavad juhtida Teie tähelepanu SEALSETELE VAATAMISVÄÄRSUSTELE, PAREMATELE HOTELLIDELE ja HOOAJA ATRAKTSIOONIDELE —

P. LAWSON TRAVEL agentuurid omavad 31 aastat kogemusi ja teadmisi —

Kui vajate nõuannet järgmise puhkusreisi kavandamiseks, kasutage meie professionaalse personali abi!

HELISTAGE VÕI KÜLASTAGE MEID! Teie teenistuses on Torontos: Grete, Cathy, Jytte ja Dick ning Teie kodulinnas lähem P. LAWSON TRAVEL BÜROO

Grete Kristoffersen | Cathy Miller | Dick Gallegos | Jytte Nicholson

P. LAWSON TRAVEL the holidaymakers

2 Carlton St. Suite 1415 Toronto, Ont. M5B 1K2

Tel. (416) 862-8187

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 226, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

Vabariigi aastapäev Virginias

Toronto Jakobi kogudus korraldas Virginias oma kuulutuspunktis 24. veebruaril ümbruskonna eestlastele Vabariigi aastapäeva jumalateenistuse ja pärast seda koosviibimise. Jumalateenistusel kõneles abipraost T. Nõmmik, kes mälestas ka langenud kangelasi. Solistina esines sopran Elna Libe, kes laulis ka hiljem toimunud koosviibimisel .Organistiks oli E. Wellin. Kirikus oli lippude valve skautlike noorte poolt. Kohvilauas tervitas Georgina vallavanem Joe Dales, kuna kõne oli skm G. Mitt'ilt, kes kõneles noorte kasvatamisest rahvuslikus vaimus.

Skautlik suusapidustus Lättemäel

Eeloleval laupäeval, 16. märtsil toimub Lättemäel, Montreali eestlaste vabaõhukeskuses, eesti skautlike noorte talvemängud, milline traditsioon on juba ligemale paarkümmend aastat kestnud. Pidustus algab kell 12.00 päeval lipu heiskamisega.

Korraldajad Montreali noored ütlevad tere tulemast ka kaugemalt tulijaile, keda ootab soe tare, lahke pererahvas ja kaunis laas.

Inglased tähistasid Tammsaare juubelit

Londoni ülikooli Slaavi ja Ida-Euroopa osakonna raamatukogus oli väike A. H. Tammsaare näitus, mille korraldamise mõtte oli algatanud prof. Robert Auty, kes möödunud suvel siiski alles 50-aastais olles, ootamatult suri. Tema on olnud suur eestlaste sõber ja olnud eesti keelest väga huvitatud, pidanud ühendust eesti keeleteadlastega, käinud korduvalt Eestis ja õppinud ära eesti keele, nii et võinud lugeda ja rääkida.

Lahkunu kavatsuse viis täide dr. J. E. O. Screen prof. Auty'lt järele jäänud materjalide põhjal. Need olid mahutatud kahte vitriini. Näituse korraldas inglane, ilma et kohapealsed eestlased talle mingit abi andnuks, said sellest alles hiljem teada. Näitus ei olnud avalik vaid mõeldud ainult raamatukogu kasutajaile ja kestis peagu terve sügissemestri.

VABA EESTLANE

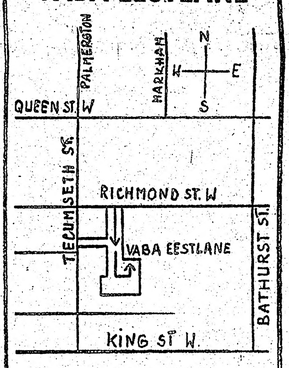

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 763-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm, kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6493
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Mõtteteri

Kõik mehed usuvad, kainemadki usuvad, et naiste valetamine ja petmine on ikka teistele määratud, mitte temale.

A. H. Tammsaare

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 15. märtsil 1979 — Thursday, March 15, 1979

KIREV MAAILM

NEW YORK — Maailma vaatamisväärsused hakkavad üha enam kannatama turistide liigrohkuse all. Aastal 1985 on Londonis 21. milj. turisti, kolm korda enam, kui seal on elanikke, ütleb Briti turismi ala ülem Sir Henry Marking vastava statistika põhjal. — Nad toovad küll raha, kuid neid on liiga palju! Hispaania on juba nüüd hädas oma 40 miljoni turistiga, kes sealt aastas läbi käivad ja kellede arv aina kasvab. Turistide liigrohkuse tõttu hakatakse juba vaatamisväärsusi sulgema, et neid päästa. Näit. on Inglismaal 4000 a. vana kivimüüri ring Stonehenges juba turistidele suletud. Ateenas pääsevad Pantheoni nüüd vaid teaduslikud uurijad. Külastada ei saa igaüks enam ka eelajaloolist koobast Euroopas, kus on harukordsed kiviaja seinajoonised. — Turistid ei ole vandaalid, kuid nende jalgu ja käsi on liiga palju kõike tallamas, ütles Itaalia turismiinspektor. Näit. Hadriani müür Roomas on juba kannatamas turistide hulkade pärast. Prantsusmaal suleti mõned koopad juba 10 a. tagasi. Kõne all on Versailles lossi sulgemine turistidele. Kuid ka Ameerikas teevad turistid juba muret. Grand Canyoni on nüüd muuladetripi jaoks või laagriplatsi kinnipanemiseks tarvis 3—6 kuud varem reservatsiooni teha. Ka Yosemite park tahab hakata üleöö külastajaid piirama.

WASHINGTON — Valmista ise endale surnukirst — sellist ärireklaami teeb Washingtonis ettevõte St. Francis Burial Societey. 130 dollari eest ettevõte saadab teile valmistöödeldud lauad ning teie võite endale „mõõdu järele" surnukirstu kokku lüüa paari tunniga. Ettevõte tahab võistlusse astuda matmisettevõtete liigkasu võmise vastu.

JACKSONVILLE — 39-aastane mees jalutas sisse oma abikaasa pangakontorisse, ulatas talle valge roosi, ütles talle head aega ja laskis ta koime lasuga surnuks. Kui politsei laevakaptenilt küsis, mis ta sellega mõtles, ütles mees, et see on „Valentini Päeva mõrv. Ta ei saa seda pühitseda, ma lasin teda kolm korda".

LOS ANGELES — Californias suri 84 a. vanuses maailmakuulus filmirezhissöör, prantslane Jean Renoir. Ta oli 30-ndate aastate suur filmilooja filmidega nagu „Toni", „Härra Lange kuritöö", „Väljasõit", „Suur illusioon", „Inimloom", „Mängureeglid" jt. Tema isa oli maailmakuulus maalikunstnik Auguste Renoir, keda peetakse impressionismi isaks.

TORONTO — Kanada politsei valas 50 gallonit puskarit kraanist alla koos 580 galloni meskiga. See oli teine haarang viimase kahe aasta jooksul. Politsei kapral Al Larocque ütles, et juhtub sageli, et etnilised ühiskonnad teevad omale suuremas ulatuses veini. Aga kui vein kipub äädikaks minema, siis mõned päästavad seda veel destilleerimisega. Käesoleval juhul oli siiski veidi suurema ettevõttega tegemist, „vabrik" tootis kuni 10 gallonit päevas ja müügihind olevat olnud 40 dollarit gallonist.

KOPENHAAGEN — Taani televisiooniameti „Televerketi" eeskujul kavatseb ka Rootsi valitsus anda siinsele televisiooniametile loa hankida ja kasutada peilimisseadeldisi. Need avastaksid TV-aparaatide omanikke, kes pole maksnud litsentsi. Taanlased on seniajani paljastanud 12 000 litsentsita tele-vaatajat. Kuna rahatrahv on väge kõrge, siis ehmatas aktsioon juurde veel 35 000 litsentsita televisiooniaparaadi omanikku. Sellest hoolimata aga peaks Taanis olema veel 170 000 „illegaalset" vaatajat. Rootsis on umbes 600 000 illegaalset TV-aparaati. Sellega petetakse Televerketit vähemalt 200 miljoni krooniga aastas (50 miljonit dollarit).

Täna on juttu

Usuvabadus Eestis lõpeb kirikuuksel

Luterlased N. Liidu ühiskonnas

Hoolimata piiramisest on evangeelne luteri kirik säilitanud oma koha ateistlikus nõukogude ühiskonnas. Baltimaadest läänes kuni Kesk-Aasiani idas laulavad veelgi luteri kogudused Jumalale tänu ja austust, samal ajal kui punased loosungid kommunistlike lööklausetega lehvivad tuuliseil tänavail, kirjutatakse soome ajalehes „Vapaa Sana" (nr. 10 — 1979).

„Me oleme harjunud tegutsema nõukogude ühiskonnas. Oleme elanud selle korra all 1940. aastast alates, kui jätta arvestamata vahepealne lühem saksa okupatsioon. Ei ole tõsi, et inimesi taga kiusatakse nende usu pärast N. Liidus". Nii ütles uus Eesti peapiiskop Edgar Hark, ühel pressikonverentsil, mis korraldati kodu- ja välismaistele ajakirjanikele enne oma ametisse õnnistamist, kui ta ise kandis oma ametikuuel piiskopiristi ja kahte N. Liidu aumärki.

Peapiiskop rõhutas lojaalsust N. Liidu välispoliitika osas ja vältis hoolikalt arvustamast usu allasurutud kohta nõukogude ühiskonnas.

Tema, nagu ta ametivend vene ortodokskirikus, on allakirjutanud neutronipommi vastasele protestikirjale. Vastates ühele nõukogude ajakirjanikule, lükkas ta tagasi väited usklike tagakiusamisest N. Liidus. Kuid tulles pärast pressikonverentsi tänavale, keeras ta kaelasalli oma õpetajakrae peale ja nööbistas pealiskuue, kuhu alla peitis oma piiskopiristi. Usuvabadus N. Liidus lõppes kiriku välisuksel.

Tegelikult ranged piiramised, eeskirjad ja määruste andmised aitavad usku. Usklikel on võimalik oma usku tunnistada ainult kirikus ja kodudes.

Eesti ja Läti on ainsad „vabariigid", mis põhiliselt on evangeelsed luterlikud.

N. Liidu uskudest on suurim ortodokskirik ja sellele järgmiseks Kesk-Aasia vabariikides valitsev muhamedi usk.

Kuid kaugel Kesk-Aasias ja Siberis on ka mõningaid saksa luterlaste kogudusi, mis on säilunud küüditamisest, tagakiusamisest ja aastakümnete pikkusest eraldatusest hoolimata. Seal peetakse veelgi jumalateenistusi igal pühapäeval, kuigi polegi kasutada Piibleid, kirikuõpetajaid ja lauluraamatuid.

Ametlikke andmeid N. Liidu eri uskude liikmete üldarvust ei ole, ainult registreeritud koguduste liikmete arv on teada. Kui peapiiskop Hark arvab Eestis olevat 250.000 aktiivset luterlast, siis ta lähtus sellest, kui paljud koguduse liikmed on andnud vabatahtlikult majanduslikku toetust kirikule.

Need toetused on kirikute ainus tuluallikas ja neist peab jätkuma jumalateenistuste ülalpidamiseks, õpetajate palkadeks ja muudeks kiriklikeks väljaminekuiks.

Pühapäevakoolid, leeriõpetus ja kirikute sotsiaaltöö pole N. Liidus lubatud. Läti vennaskirikul arvatakse olevat 300.000 liiget ja see tegutseb samades tingimustes nagu Eesti kirik. Aga seal pole luterlased saanud oma valduses pidada toomkirikut; Riia katedraal oma kuulsa barokkoreliga on juba ammu muudetud ilmalikuks kontsertsaaliks.

Lisaks balti kirikutele on soomekeelseid luteriusu kogudusi Leningradi läheduses ja Karjalas Petroskois (Äänislinnas). Need kuuluvad praegu Tallinna peapiiskopi alla ja neil on oma kirikud.

Erilised luteri kogudused on siiski veel kaugel Siberis, Kazahstanis, Uzbekistanis ja Tadzhikistanis, kuhu nn. volga-saksalased küüditati II maailmasõja ajal. Need saksakeelsed kogudused, mis on ilmalike juhatada, olid 1960-ndate aastateni eraldatud oma vennaskirikust.

„Viimastel aastatel Siberi ja Kesk-Aasia saksa-luterlased kogudused ei näi olevat sattunud otsese tagakiusamise alusteks," ütles Luteri Maailmaliidu Euroopa osakonna sekretär taanlane Paul Hansen, kes hiljuti tegi kolmandat korda ringreisi nende hajutuses elavate luterlaste juurde.

Ta seletas, et ametivõimud on muutunud vastutulelikumaks ja üha sagedamini on kogudused registreeritud.

Praegu on registreeritud koguduisi 40 ja registreerimatuid teadmata arvul. Suurim on Karaganda kogudus Kazahstanis 2800 liikmega. Kui palju on sakslasi Kesk-Aasias ja Siberis, seda öieti ei oska keegi arvestada. Küll on N. Liidus umbes 1,7 miljonit sinnipärast volga-sakslast. Enamus neist olid muidugi alul luterlased, aga kui palju neid on järel, seda ei teata.

Need kogudused on teinud eramajadest jumalateenistus-hooned. Viimasel ajal nad on võinud selleks otstarbeks isegi maju osta ametivõimude nõusolekul. Neis majades korraldatakse päevaseid ja õhtusi jumalateenistusi, ristitakse lapsi ja leeritatakse 18-aastaseks saanud ja vanemaid koguduse liikmeid, korraldatakse pulmi ja peetakse matuseid.

Jutlustajad on üldiselt ilmalikud. Nad loevad vanu jutlusi säilinud jutlusteraamatuist. P. Hansen nägi Karagandas kasutusel jutluste kogu, mis oli trükitud 17. sajandil. Kuid aasta tagasi Luterlik Maailmaliit sai esimest korda loa saata N. Liitu 5000 saksakeelset Piiblit. Ja need jõudsid tõesti kohale.

Kuhu P. Hansen läks, kõikjal teda tänati Piiblite ja lauluraamatute eest, mida samuti saadi saata.

Ta seletab edasi, et leeriõpetust, nagu pühapäevakooligi N. Liidus ei ole. Leeritatavad peavad olema täisealised ehk 18-aastased ja nad peavad teadmiseks vajaliku individuaalselt õppima. Kesk-Aasia kogudustes leeritatavad saavad laenuks koju vana trüki Lutheri katekismusest, millest võivad ise vajaliku välja kirjutada. Selle järel koguduse juhataja võtab leerilapse enne pihile pääsemist kolm korda vastu omavaheliseks vestluseks.

Need saksa kogudused on olnud täiesti eraldatud. Pastor Kalnins Riiast sai esimest korda loa neid külastada üheksa aastat tagasi. Luteri Maailmaliit katsus aastaid saata sinna oma esindajat kuni kaks aastat tagasi üllatuseks see luba antigi.

„Praegu kasvab koguduste liikmete arv kõikjal sellest hoolimata, et osa koguduse liikmeist on emigreerunud Lääne-Saksamaale. Paljud kogudustest, mis on registreeritud, on saanud loa osta ehitusi jumalateenistuste jaoks ja koguduse liikmete lapsed võivad pääseda ülikoolidesse ja teistesse kõrgkoolidesse," seletab Luterliku Maailmaliidu sekretär P. Hansen.

Kuid see on siiski range kontrolli all. Kui möödunud oktoobris teisipäeva õhtupoolikul liikus kirikuõpetajate rongkäik piki munakivilist tänavat Eesti sotsialistliku nõukogude vabariigi pealinnas Tallinnas uue luteri peapiiskopi õnnistamiseks 14. sajandist pärit olevasse toomkirikusse, siis oli juba enne õnnistamiseks määratud aega kiriku juurde valvesse pandud nõukogude korda valvav politseinik, näiliselt liikumise juhtimise otstarbel, kuna kiriku ümber oli palju uudishimulisi, kes tahtsid oma uut ülemkarjast näha.

Üle 150-ne kaasmaalase kogunes 25. veebruaril Ühendriikides Seattle Läti Kultuurikeskuse majasse jumalateenistuseks ja järgnevale aktusele, et pühitseda Eesti Vabariigi 61. aastapäeva. Pildil Seattle eesti segakoor esineb Aino Mägi juhatusel.

Foto: Stephan

Kahe külaliskunstniku kontsert

Toronto eestlastel on erakorraline võimalus tuleval pühapäeval, 18. märtsil, kell 11 hommikul kuulata Vana Andrese kirikus oreli suurmeistrite loomingut. Kontserdi kõrge kvaliteedi tagavad prof. Carl Otto Märtson, keda peetakse Lääne-Saksamaal orelivirtuoosiks ja Vana Andrese kiriku orel, mis on parimaid Torontos.

Kavas esinevad heliloojad on kõik ise olnud tuntud ja hinnatud organistid, kes on kirjutanud vaimuliku muusika suurvorme ja sümfoonilist muusikat. J. S. Bach on tonaalmuusika hiiglasi ning tema muusikat on esitatud vokaalselt ja orelil. Schemelli Lieder Buch sisaldab peamiselt kannatusaja temaatikat, mis on eriti kohane 3. pühapäevale kannatusajal. Bach oli organistiks St. Thomase kirikus Leipzigis, kus tema orel on tänapäevani säilunud. Girolamo Frescobaldi oli Roomas Peetri kiriku organist, Andre Campra Pariisis kuulsa Notre Dame kiriku organist ja Bernardo Pasquini Roomas St. Maria Maggiore kiriku organist. Tema elutee lõppes kaugel põhjas Stokholmis, kus ta oli kuninganna Kristina õuemuusikuks. Kiriku organist oli ka L. Boellmann, kes töötas muusikuna Pariisis ning samuti on kiriku organistidena tegutsenud eesti helilooja Rudolf Tobias, Helen Duesberg-Tobias ja Artur Kapp, kes on loonud vaimuliku muusika suurvorme.

Sopran Eva Wilson Märtson esitab Campra ja Bachi helilooming saksa keeles ning Duesberg-Tobiase, Toi ja Kapi loomingut eesti keeles.

Juta Kurman kirjutab „Vaba Eesti Sõnas" mõlema kunstniku kohta:

„Sopran Eva Wilson Märtson esitas tundepeenelt intoneeritud eesti keeles A. Kapi „Vaimuliku aaria." Ta laulab kuldse tooni-tehnika ja ilusa bel cantoga professionaalsete klassis.

Põhiliselt lüüriline virtuoos, dramaatiliste ülemtoonidega, Carl Otto Märtsoni mäng baseerub suurepärasele tehnikale ja peenele tõlgitsusvõimele, mis ilmneb nii orkestraalses dünaamikas kui ka impressionistlikus pastellmaalingus."

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD 11% aastas

Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.

PERSONAALLAENUD 11,4% aastas

Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD!

Nalja

Temake ütleb oma elukaaslasele:

„Sarnane abielu on lihtsalt vastik: üleeile tulid sa alles eile koju ja eile tulid sa alles täna koju. Kui sa täna jälle homme tuled, annan ülehomme lahutuse sisse!"

Riin Rivanool

Jutulõng

Vahest on see päris õige vestlust jutulõngaks nimetada. Seda siis, kui see nii parasjagu pehmelt ja sujuvalt veereb. Alati pole siiski nii, vaid ennemini on jutt nagu tugev niit, mis tõmbamisel kuidagi järele ei anna, või kui annabki — siis kraksatab katki. Seda juhtub enamasti siis, kui mõni vestlejaist on arusaamal, et teiste närvid on kui kummipael, mis igat kanti venitada annab, oma õrnus aga kui siidiniit, mis väheselgi puudutamisel katkeb.

On kõnelusi, mis on tõsised ja sügavad kui merepõhi või õhkõrnad ja kerged kui liblikalend. On nukraid ja rõõmasid jutte, tõrksaid ja ladusaid, aga ka kurje ja kibedaid. Kõike on.

Suure seltskonna vestlus on rohkem nagu uinutav sumin mesilastarust, eriti kui seda nii poole kõrvaga, kinnisilmi või kaugemalt pealt kuulata.

Aga siis hakkab ometi kõrvu kinni mingi jutulõng, mis ühes suunas edasi hargneb. Tuleb vaid kuulatada.

„Noh, tervis on OK. Teadagi — vanaks saada just meeldiv ei ole, aga vana olla on tore küll. Vahest ajab ainult närvid krussi, et midagi valmis ei saa, kõik võtab palju aega. Aga aega ju on ja kõike muud lõbu ja lusti saab odavamalt. Sõidud poole hinnaga, meelelahutuspaigad tihti-peal samuti. Kahju hakkab noortest. Näe, mul kinopilet maksab 90 senti, noored ja koolijütsidki maksavad ligi 4 dollarit. Juhtub selle eest olema vilets film, siis mõtled ja trööstid, et 90 senti on nii väike raha ja selle vähese eest käib igasugunegi pilt küll."

„Mul jälle sõrmed hädised, näe, tassigi pean kohe kahe käega tõstma. Naine sunnib, et kanna metallkäevõru, see aitab. Olen proovinud, ei aita midagi! Eks ta ole, elu, see on üks suur illusioon, aga reuma — see jääb."

„Võta Valiumi, see rahustab! Ma ise olen päris päästmatult selle kütkes kinni. Ilma ei saa, süda paneb puperdama, aga arst ütleb, et võta aga edasi, kuniks jaksad! — Mis rabandus sinul vahepeal oli, et haiglasse sattusid? Võtsid vilmaks viina Valiumiga segamini? Ei, vend, seda sa küll ära tee! Jääd täis kui sitikas ja ükski tont aru ei saa, kuidas täismees pisikesest pitsist nõnda laua alla langeb. Puha Valiumi süü."

„Ah ei, külm õlu. Lõin pea selga, et saab sedasi õlleraasukese viimaseni pudelist kätte ja kurgust alla. No nagu vikatiga võttis jalad alt, silme ees lõi mustaks ja oligi kõik."

„Nitroglütserlini on sul vaja. Nitroglütseriin on hea rohi. Näe, lööd lirtsti tableti keele alla, varsti lööb vägeva kohinaga mitte üksi südamesooned laiali, vaid keerab pea suureks ja nagu lahtiseks ka. Ah miks ma võtan või? Noh nii rohkem harjumuse asi. Inderal — see ka südamerohi, aga nitroglütseriin on parem, sellest tehakse lõhkeainet, ju ta siis ikka vägevam on."

Näib, et jutulõng on suuri arstiteaduslikke tõdesid avastamas ja kuulad kui tohtrite konverentsi. Kui mõni üksikhing vestlust siiski ka ühiskondlike küsimuste poolele pöörata püüab või mõni muu teema üles võetakse, veereb jutt endist viisi peagi samale rajale.

„Kolesterool, ma ütlen, see on üks kole asi. Enne sai mune ja rasvast liha sisse virutatud, nüüd on tohtrid selle puha ära keelanud, ela palja kõrdi ja jänesetoidu peal."

„Sa hoia kõht korras! Kõige parem kõhulahtistaja on ploomimahl, aga võid ka Metamucili või Agaroli sisse võtta. Ära sa kastoorõlile ligi mine, oi vend, siis oled hädas! Mina korraks lõkastasin paraja sõõmu ja seda aitab eluks ajaks mäletada."

„Vererõhk, vaat, see on tähtis. Kui see ülemine kraad on alla 200, on hea, aga alumine, see on mul 90 ja see pole enam proportsioonis. Siis tuleb rohud vahetada, vanad enam ei aita, iga päevaga leiutatakse uusi ja paremaid, küll need aitavad!"

„Naised ka lähevad nii napakaks. Näe, minu omal vildid voodis jalas ja kindad käes, kui teki alla tuleb. No päris vildid just pole, aga paksud sokid ikkagi. Muidu on jalad teisel nii külmad, et paneb kiljuma, kui vastu juhtud puutuma. Näe, keret ja keha tal ju on, kaalu ülearugi, aga sooja ei ole, sooja ei saa..."

„No mis sest ihusoojast ja õhkõrnast öösärgistki abi on! Minu omal jälle vastupidi on ainult kondid, ei pehmet polstrit ega salapäraseid voldikesi, aina lõtv nahk üle klõbisevate kontide. Tead, kus härga seal sõrga — nõnda ütleb vanasõna — nii et ära sina selle pehme polstri pärast üleüldsegi jorise! Proovi kontidega, on veel hullem!"

„Vahest ju sai nooremaid ka vaadatud. Vanasti, teadagi. No oma naisega saab nüüdki veel hakkama, aga nooremate kallale ei tihka küll minna. Ei enam, kus sa sellega!"

„Ha-ha-ha-haa!" kõlab kui kooris kuulajaskonna naer lõbusa refräänina ja keegi lisab:

„Öösel olen üleval ja päeval tukun — nii see aeg läheb. Kuhu ta kaob?"

Keegi ei püüa sellele vastatagi. On palju tähtsamaidki asju mõelda ja arutada.